



**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

**GÖRSEL SANAT ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM
SÜRECİNDEKİ EĞİTİM İHTİYAÇLARININ GÖRÜŞLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cansu Meryem Birinci

Danışman: Yard. Doç. Dr. Çiğdem Hürsen

Lefkoşa

Mayıs, 2013



JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Prof. Dr. Ayşe Cakır İLHAN

Üye: Prof. Dr. Hüseyin Uzunboyku

Üye: Yard. Doc. Cigdem HÜRSEN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

1988/1/2013
Prof. Dr. Cem Birol
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Sanatı hayatın birçok alanında etkin kılabilmenin yollarından biri, şüphesiz ki nitelikli öğretmen adaylarını bu yönde yetiştirmektir. Öğretmen adayının hedeflenen bu nitelikleri kazanma süreci de gerekli planlamanın yapılması, bu yönde ilerlemesini gerektirmektedir. Günümüzde dinamik bir yapıya sahip olan eğitim, bugüne gelene dek, gözle görülebilecek aşamalardan geçmiştir. Eskinin yeniye dönüşmesinde büyük rol oynayan eğitimcilerin eğitimi ise, özellikle lisans programlarında hedeflerin yeniliklere yönelik çeşitli unsurları dikkate alıp hazırlanmasıyla şekillenmektedir. Programların hazırlanmasında ülke ihtiyaçları, beklentileri v.b. unsurlar hedeflenenlerin neler olduğunu meydana çıkarmaktadır. Bu unsurların tutarlı bir şekilde dikkate alınarak hazırlandığı programlar, eğitimci adaylarına öngörülen nitelikleri ve alanlarındaki gerekli mesleki bilgiyi edindiren birer araç olarak hedeflere ulaşımı kolaylaştırabilmektedir.

Sanat öğretmenlerinin yetiştirilmesinde bugün dikkate alınması gereken akademik unsurlar üzerine yapılan araştırmalar bulunmaktadır, ancak bu öğretmenlerin yetiştirilmesi sırasında verilen eğitimin ihtiyaçlarının üzerinde durulduğu araştırmaya pek fazla rastlanmamıştır. Gittikçe globalleşen Dünyaya ayak uydurmak hem de ülkenin bulunduğu pozisyonu görerek, var olan veya doğabilecek olası aksaklıkların giderilmesi de bu yapılacak araştırmalarla sağlanabilmektedir. Bu yapılırken bazı göze çarpacak farklılıklar gözlemlenecektir. Açık ki, her ülkenin kendi yaşam koşulları, ihtiyaçları ve programı şekillendirecek buna benzeyen unsurlar (hedef, amaç, içerik...) farklılık gösterecektir. Diğer bir deyişle bu değerlendirme araştırmaları yapılırken belirtilen bu farklılıklar dikkate alınarak realiteye uygun temeller atılmalıdır. Atılan bu temeller sayesinde öğretmen adayları daha kaliteli ve hedeflere uygun yetiştirileceklerdir. Tüm bunlara ışık tutan eğitimde program geliştirmenin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışma ile resim-iş öğretmenlerinin eğitim ihtiyaçları günümüzdeki eğitim trendlerini de dikkate alarak meslek bilgisi, alan bilgisi ve genel kültür yönünden değerlendirilmiştir. Bunu yaparken Dünyanın çeşitli ülkelerinde uygulanan program hedefleri göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırma süresince ihtiyaç duyduğum tüm konularda desteğini esirgemeyen, doğru yoldan şaşmamayı ve çok çalışmayı en iyi şekilde öğreten Prof.Dr. Hüseyin UZUNBOYLU'ya saygı ve şükranlarımı sunarım.

Lisansüstü eğitimimde yol göstericiliği, ilgisi ve tam desteğinden dolayı hocam Yrd. Doç. Dr. Çiğdem HÜRSEN'e; tezin gerçekleşmesinde yine katkısı olan, deneyimlerinden faydalandığım yardımlarını esirgemeyen hocam Dr.Birikim ÖZGÜR'e sonsuz teşekkürler ederim.

Yaşamım süresince desteklerini ve sevgilerini aldığım, beni bugünlere getiren Sevgili Annem Vasviye AYDAR, Babam Halil AYDAR, Abim Çağrı AYDAR, Eşi Dalia AYDAR'a, dedem Halil DEMİREL'e, kariyerime katkı koyan Ertan BİRİNCİ, eşi Meliz BİRİNCİ'ye ve tüm şartlarda bana destek veren sevgili eşimTekin BİRİNCİ'ye minnet duygularımı sunarım.

ÖZET

RESİM İŞ ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM SÜRESİNDEKİ EĞİTİM İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ

Birinci, Cansu Meryem

Yüksek Lisans, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı:Yard. Doç. Dr. Çiğdem Hürsen

Eylül 2012, 121 Sayfa

Bu araştırma,resim iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Eğitimden sorumlu olarak görülen öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve değerlendirmek tüm ülkeler için büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, öğretmenlerin hem eğitim ihtiyaçlarını saptamaya çalışmışmış, hem de ilgili araştırmalara bakarak nasıl daha etkili olabilecekleriyle ilgili fikir edindirmiştir.

Araştırmada, resim iş öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla KKTC sınırları içinde görev yapan, mesleki okullar da dahil olmak üzere Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Ortaöğretim Dairesin'e bağlı tüm ortaokul ve liselerdeki resim iş öğretmenlerine ulaşılmıştır. Araştırmanın evrenini, 54 resim iş öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "resim iş öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirleme" anketi ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi, frekans(f),

yüzdelik (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S), t-testi, tek faktörlü varyans analizi (ANOVA), Mann Whitney U teknikleri kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, resim iş öğretmenlerinin, cinsiyetleri, yaşları, mesleki kıdemleri, sergi düzenleme durumları, kurslara katılım durumları ve dijital ortamlara katılma durumlarına göre öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı fark saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Resim iş Dersi, Öğretmen, Öğretim Süreci, Eğitim İhtiyacı.

ABSTRACT

EDUCATIONAL NEEDS ASSESMENT OF ART TEACERS DURING TEACHING PROCESS

Aydar, Cansu Meryem

Master Thesis, Educational Programs and Teaching Department

Thesis Advisor:As.Prof. ıgdem Hürsen

September 2012, 121 Pages

This resarch had been conducted in order to determine the educational needs of art educators during teaching process. It is considerably important for countries to determine and assess teachers' educational needs. This research has identified the position of teachers' and as well as gave idea about how they could be more effective by considering related researches..

In the research, with the aim of determining the educational needs of art educators during teaching process, the art teachers are reached, working in TRNC secondary and high schools, including the vocational high schools that are affiliated to Ministry of Education. The sample of this research hadbecome from 54 art teacher.

The gathered data had been collected with "the educational needs of art educators during teaching process" survey developed by the researcher. Content analysis, frequency (f), percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S), t-test, one-way ANOVA, Mann Whitney U techniques were used while analyzing the results.

According to research results, there is no positive or negative significant difference between gender, age, occupational seniority, gallery organization and course participation conditions and digital media use of teachers and educational needs during teaching process.

Key words: Visual Arts, Art Lesson, Teacher, Teaching Process, Educational Needs.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRI ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar.....	xi

BÖLÜM

1. Giriş.....	1
Amaç.....	9
Önem.....	10
Sınırlılıklar.....	11
Tanımlar.....	11
Kısaltmalar.....	12

BÖLÜM

2. Araştırmının Kuramsal Boyutu ve İlgili	13
Araştırmalar.....	
Araştırmının Kavramsal Boyutu.....	13
İlgili Araştırmalar.....	55

BÖLÜM

3. Yöntem.....	59
Araştırma Modeli.....	59
Evren.....	60
Uygulama.....	62
Verilerin Toplanması.....	62
Verilerin Analizi.....	62

BÖLÜM

4. Bulgular ve Yorumlar.....	64
Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	64
Cinsiyet.....	64
Yaş.....	65
Mesleki Kıdem.....	66
Etkinlik Düzenleme.....	67
Sergi.....	68

Kurs Katılımı.....	68
Dijital Ortam.....	69
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	70
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları.....	84
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları.....	85
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları.....	87
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Sergi Düzenleme Durumlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları.....	88
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Meslek Bilgisine Yönelik Kurslara Katılma Durumlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları.....	89
Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Dijital Ortamlardan Yararlanma Durumlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları..	90
BÖLÜM	
5. Sonuç ve Öneriler.....	93
Sonuçlar.....	93
Öneriler.....	95
Kaynakça.....	98
Ekler.....	108

TABLÖLAR

		Sayfa No
Tablo 1	Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının Belirleme Anketinin Puan Sınırları.....	63
Tablo 2	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	65
Tablo 2.1	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	65
Tablo 2.2	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları.....	66
Tablo 2.3	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Son Bir-lki Yıl İçerisinde Etkinlik Düzenlemelerine Göre Dağılımları.....	67
Tablo 2.4	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Son Bir-lki Yıl İçerisinde Sergi Düzenlemelerine Göre Dağılımları.....	68
Tablo 2.5	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Meslek Bilgilerine Yönelik Kurs Verilmesi Takdirinde Bu Kursa Katılım Durumlarına Göre Dağılımları.....	69
Tablo 2.6	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Ders İşlerken Dijital Ortamlardan Yararlanma Durumlarına Göre Dağılımı.....	70
Tablo 2.7	Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarına Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları.....	71
Tablo 2.8	Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Öğretimi Değerlendirmelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları.....	74

Tablo 2.9	Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Öğretimde Yöntem ve Tekniklere Yer Vermelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları	76
Tablo 2.10	Resim-İş Dersi Öğretmenlerin Öğretimde Materyal ve Etkinlik Düzenlemelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları	79
Tablo 2.11	Resim-İş Dersi Öğretmenlerin Öğretimi Yönetmelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları.....	82
Tablo 2.12	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Bilgilerine Yönelik Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının Genel Ortalaması.....	83
Tablo 2.13	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının İstatistiki Sonuçları.....	84
Tablo 2.14	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının İstatistiki Sonuçları.....	84
Tablo 2.15	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının ANOVA Sonuçları	86
Tablo 2.16	Resim İş Dersi Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaç Puanlarının Betimsel İstatistiki Sonuçları.....	87
Tablo 2.17	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının ANOVA sonuçları.....	88

Tablo 2.18	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Sergi Düzenleme Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları.....	89
Tablo 2.19	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Meslek Bilgilerine Yönelik Verilecek Kurslara Katılma İsteklerine Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları.....	90
Tablo 2.20	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Dijital Ortamlardan Yararlanma Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının Betimsel İstatistiki Sonuçları.....	91
Tablo 2.21	Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Dijital Ortamdan Yararlanma Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının ANOVA Sonuçları.....	92

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde çeşitli alanlarda çok hızlı bir değişim ve gelişim yaşanmakta olup, bu değişim ve gelişmeleri de sadece gerçekleştirilen bilimsel araştırmalarla takip etmek mümkün olmaktadır. Gerçekleştirilen bu araştırmanın temel konusu ise, eğitimdeki yeni yönelimler doğrultusunda resim iş öğretmenlerinin öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesiyle ilgilidir. Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, sayıtlar, sınırlılıklar, araştırmanın amacı ve önemi, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır. Araştırmanın konusunun eğitimden geçiyor olmasının sebebi ise, bireyin doğumundan itibaren, hayatın her döneminde, ona ihtiyaç duyuluyor olmasıdır. Ayrıca insan her zaman aklındaki soruları cevaplandıracağı bilgiye ihtiyaç duymakta ve merak etmektedir. Yine geleceğe yön veren, ülkenin gelişmesi ve büyümesine katkı koyacak olan insanların bu süreçten geçeceği düşünülürse, kuşkusuz bu yönde daha çok araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Problem

Eğitim, her bireyin hayatına doğduğu andan itibaren girmektedir. Preston, Cottrell, Pelletier ve Pearce (2012) gerçekleştirdikleri çalışmada, eğitim ve öğrenmenin insanın doğduğu andan itibaren hayatına girdiğinin altını çizmektedir. Çocukların sağlıklı gelişmeleri de hayatlarını geliştirecekleri yeni şeyleri merak ederek ve öğrenerek başlamaktadır.

Şahin, Doğan ve Çermik (2009) de çalışmalarında, insanoğlunun tabiatındaki merak duygusu ve buna bağlı olarak öğrenme isteğinden bahsetmişlerdir. Bireyler yaşama başladığı andan itibaren davranış kazanmakta ve yeni şeyler keşfederek, içlerindeki merak duygusunu gidermektedirler. Kazandıkları hem temel ihtiyaç, hem de genel davranışlarla hayatlarını sürdürmektedirler. Bu davranışları kazanmanın yolu birden fazla şekilde olabilmektedir.

Davranışlar kimi zaman günlük hayatta kendiliğinden, aileden, arkadaşlardan, televizyon vb. kitle iletişim araçlarından kazanılırken, kimi zaman da okul çatısı altında planlı ve kontrollü bir şekilde gerçekleşen örgün eğitim yoluyla kazanılmaktadır. Örgün eğitimi, diğer eğitim şekillerinden ayıran en önemli özelliklerden bazıları ise; planlı, kontrollü, denetimli olması ve istendik yönde davranış kazandırmayı amaçlamasıdır. Ayrıca örgün eğitim belirli bir yaşta başlayıp, belirli bir yaşa kadar sürmektedir (Chickering & Ehrmann, 1996; Fidan, 2012).

Wemsler, Brink ve Rentala (2012) da, yapmış oldukları araştırmalarında örgün eğitimi tanımlamışlardır. Örgün eğitim yapmış oldukları araştırmaya göre ilkokul, ortaokul ve lise öğretim kademelerini kapsamaktadır.

Toplumların bütün bireyleri örgün eğitimden geçmektedir. Bu noktada örgün eğitimi gerçekleştiren eğitimciler, diğer bir deyişle öğretmenlere eskiden olduğundan çok daha fazla görev düşmektedir. Var olan sorumlulukları yerine getirmenin yanında, bir de çağa ayak uydurup, yeni yönelimler ve kavramlarla görevlerini yerine getirmektedirler (Türkoğlu, Bozavlı, Yücel, Börekçi & Baştürk, 2008).

McPartland (2012), araştırmasında eğitimde yeni kavramların, teorilerin ve oluşumların meydana geldiğini savunmaktadır. Buna göre, eğitim ve öğrenim şekillerinde farklı deneyimler oluşmuştur. Bu deneyimlemelerin incelendiği bu araştırmada, öğretmenlere büyük görev düştüğü gözlemlenmektedir.

Yeni kavramların ortaya çıkmasıyla, eğitim de tekrardan incelemeye alınmıştır. Yaşamsal önem taşıyan bilginin değişime uğramasıyla, öğretmenlerin belli başlı yeni becerilere sahip olması gerekmektedir. Bir yerde eski öğretmen profiline bakıldığında, bugüne kıyasla Dünyada uygulanmaya konulan yeni yönelimlerle farklı öğretmen profilleri ve rolleri görülmeye başlanmıştır. Bahsedilen farklılıklar sayesinde eğitim sistemlerinde değişiklik neredeyse zorunlu kılınmıştır (Şahhüseyinoğlu& Akkoyunlu, 2010).

Yaşamsal önem taşıyan bu davranışları kazandırmada öğretmenler büyük ve kutsal bir rol üstlenmektedirler. Hayatlarını öğretime adanmış bu bireyler aslında toplumun geleceğini oluşturacak bireyleri yetiştirmektedirler. Kutsal olan bu mesleği seçmiş bireylerin de, mesleğin gerektirdiği bu yeterliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bir öğretmen yön veren, kültürlü, becerikli, sabırlı vb karakter özelliklerine sahip olmakla beraber alanının gerektirdiği profesyonel bilgiye de sahip olan ve bunları uygulayabilen kişilerdir (Erden, 1998).

Gholami ve Tirri (2012), yapmış oldukları araştırmada, öğrencilerin, öğretmenlerden nasıl etkilendikleri üzerinde durmuştur. Araştırmacılara göre, öğretmenlerin dürüstlük, merhamet, doğruluk, adalet, destek, teşvik, ılımlılık ve cömertlik gibi durumlara büyük ölçüde önem göstermesi davranışlarına da yansiyacaktır. Buna paralel olacak şekilde öğrenciler de sürekli karşılaştıkları bu durumlardan etkilenecek, olumlu tutumlar kazanacaklardır. Bu yüzden öğretmenler öğrencilerine örnek teşkil edeceğinden, onları bire bir etkilemektedirler. Sadece sınıf ortamı değil sınıf dışı hareketleriyle de öğrenciler için birer rol modelidirler. Öğrencilerin önünde, sınıf dışı veya sınıf içi gösterilebilecek herhangi olumsuz bir davranış onların aklında iz bırakıp, bu olumsuz davranışı başka yerlerde sergilemesine neden olabilmektedir. Bu sebeplerden dolayı öğretmenlerin öğrencilerdeki bazı karakteristikleri belirlemede katkıları bulunmaktadır.

Dodeen, Abdelfattah, Shumrani ve Hilal (2012)'e göre de, öğretmenler yeni yetiştirilen bireylerin yapısını oluşturmaya yardımcı olmaktadır. Kuşkusuz

bu durum özellikle, eğitim öğretim sürecinde gözlemlenmektedir. Öğrencilere gerek ülke için geçerli olan uzak, gerek genel, gerekse özel hedefleri öğretmeyi amaçlamaktadırlar. Bu hedefleri öğretmek, öğrencilerin arzu edilen şekilde gelişmesini sağlayacak, buna denk olarak ta ülkenin beklentileri doğrultusunda yetiştirileceklerdir. Bu doğrultuda yetişen öğrenciler, ulustaki gereksinimleri karşılayabileceklerdir.

Milletlerini en iyi şekilde şekillendirebilmek için elinden gelen herşeyi yapan, toplumun manevi mimarları olarak görülen öğretmenlere verilen önem kayıtsız şartsız yüceltici olmalıdır. Buna paralel olarak öğretime verilen değer de yükseltilecektir. Bunu başarmanın temel yollarından biri de eğitimde yeni yapılanmalar gerçekleştirip ihtiyaçlara göre düzenlemeler yapmaktır (Özden, 2005).

İşte bu noktada eğitimin denetlenip, ihtiyaçların belirlenmesi bu yolda atılması gereken ön adımlardan biridir. Bilimsel verilerle yola çıkıldığında, kazandırılması gereken hedefleri içermekte olan eğitim programlarının verimliliği, işlevselliği ve ergonomikliği de ortaya çıkacaktır. İhtiyaçlara göre hazırlanmış bir eğitim programının başarılı olarak uygulanması sonucunda ihtiyaçlar giderilecek ve hedeflenen niteliklere sahip yeni öğretmen adayları yetiştirilecektir (Ünal, Çoştur & Karataş, 2004).

Kavcar'ın (2002) "Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme" adlı çalışmasında öğretmen profilinin çağ atladıkça eğitimde meydana gelen yeniliklerle beraber değişiklik gösterdiği vurgulanmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin ilanından beri yeniliklere açılan Türk eğitim sisteminin, günümüzdeki bu yenilikleri, batının modern eğitim sistemi etkisinde kalarak gerçekleştirdiği söylenebilir. Gerçekleştirilen değişikliklerde yine batının etkisi gözlemlenmektedir.

Gerçekleşen yeniliklerle beraber literatüre bakıldığında daha kalıcı öğrenmeler için öğretmen değil öğrenci merkezliliği sağlayacak teknikler, yöntemler, stratejiler ve öğretimi destekleyecek buna benzer birçok yöntem

bulunmaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarına pedagojik formasyon eğitimleri süresince eğitimin bugün gerektirdiği yöntem ve tekniklere de yer verilmesi gerekmektedir (Kurt, 2007).

Yine Kay'ın (2009) yapmış olduğu araştırmaya göre, genel değişimlere bakıldığında bilgi olgusu sadece öğreten kişinin aktif olması ile değil öğrencinin de bu sürece dahil edilmesiyle sürdürülmektedir. Özellikle öğrencilere, öğrenmeyi öğretmeye çalışılmaktadır. "Bireye balık yemeyi değil, balığı tutmasını öğretmek" bu durumu açıklayabilecek en uygun tabirlerden biridir. Diğer bir deyişle öğrenci aktif, araştırmacı, değerlendirmeci, bilgiyi organize eden, edindiği bilgiyi diğerleriyle paylaşan, işbirlikçi, yapılandırmacı ve problem çözebilen birey yapısında olmalıdır.

Tüm bu belirtilen özellikler, öğretmenlerin eğitim sürecini etkili ve uygun şekilde kullanmasıyla ortaya çıkacaktır. Bu da öğretmenlerin büyük ölçüde genel kültür, alan bilgisi ve meslek bilgisine sahip olmasını şart koşmaktadır. Bu durum birçok meslekte gerekmektedir, öğretmenlik mesleği için adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu aynı şekilde ilk ve ortaöğretimde sanatın disiplinler arasında ön planda olduğu resim iş dersi öğretmenliği için de söz konusudur (Eldemir, 2011).

Diğer öğretmenlerle beraber resim iş dersi öğretmenlerinin de, bu temel üç boyuta ne derece hakim olduklarını görebilmek için bu yönde çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun nedeni, özellikle resim iş dersi öğretmenleri gibi branş öğretmenlerinin kimi zaman alan bilgisine daha hakim ancak, meslek bilgisine daha az hakim olmaları veya tam tersi şekilde olabilmesidir. Bu yüzden, eğitimin niteliğini görebilmek için, öğretmenlerin bu alanlardaki bilgisini ölçmek neredeyse bir zorunluluk halindedir. Edinilen bilimsel verilerin dikkate alınıp hizmetiçi ve hizmet öncesi programlarında düzenlemeler yapılması sonucunda öğretmen adayları yeni yeterlikler edineceklerdir.

Okullarda sanat eğitimi sadece birkaç disiplin aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Bunlar müzik, resim veya edebiyat olarak örnek gösterilebilir. Ancak Kurbanov (2010)'un çalışmasına göre sanat eğitimi verebilmek için bu dersler yeterli bulunmamıştır. Araştırmacıya göre sanat, neredeyse tüm disiplinler içerisinde yer almalıdır. Bu yüzden dersler sanat göz önünde tutularak işlenmelidir.

Bu eğitimin bütünleştirilmiş bir şekilde verilebilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda etkililiği artırabilmek adına öğretmenlerin öğrencileri sanatın değerlerinden haberdar etmek gibi bir misyonlarının olduğundan da bahsedilmiştir. Günümüz öğretmenlerinin ve özellikle sanat eğitimi öncülerinden, resim öğretmenlerinin, bahsedilen bu üç temel alanda hangi özelliklere ne derece sahip oldukları tartışma konusu oluşturmaktadır. Bunun sebebi sanatın ve kültürün insan hayatında gittikçe daha önemli bir yere sahip olmasıdır.

Sanatın önemi Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasına kadar sahip olunan kültür varlıklarını sadece korumak ve bu varlıkları sahiplenme boyutundaydı. Ancak Cumhuriyetin ilanından sonra bu düşünce modeli değişmiş, bu mirasın korunması yanında eski eserlerde restorasyonlara da başlanmıştır. Böylelikle sanatın önemi giderek Cumhuriyetin de ilanından sonra, eserlere verilen önem ve koruma şekilleriyle bir kez daha öne çıkmaktadır. Bu çerçevede sanatın, Cumhuriyetin doğuşuyla yeni bir boyut kazandığı ve toplumda giderek daha önemli bir konuma sahip olduğu görülmüştür. Türk tarihinin, hem sanat, hemde eğitim yönünden dikkat çekecek derecede büyük değişiklikler yaşadığı nokta Atatürk döneminde gerçekleşmiştir. Bu durumda, ülkenin kalkınmasında ve olumlu yönde değişikliğe uğramasında, en büyük rolü oynayan Atatürk'ün sanata önem vermesi de ayrı bir önem taşımaktadır (Çetin, 2010).

KKTC dikkate alındığında ise, görülmektedir ki, ülkede sanat aslında çok eski temellere dayanmaktadır. Diğer bir deyişle, adadaki mevcut durumda tarihin çok eski, yüzyıllar öncesine dayanan özelliklerini bugünkü sanatta görmek mümkündür. Neolitik, Venedik, Lüzinyan, Osmanlı, İngiliz koloni dönemlerinden

kalıntılar bugün halen sanat eserlerinde görülmektedir. Sahip olunan bu kültürel zenginlik, sanatın Cumhuriyetin ilanından önce de adada var olduğunu, ilanından sonra ise etkilerinin sürdüğünü göremek mümkündür (Güenalp, 2006).

Sanatsal gelişim bir ülkenin kalkınmasında özellikle kültürel alanda ciddi bir önem taşımaktadır. Kaliteli bir sanat eğitim sağlama da toplumsal değerleri koruyacak, kültürlü insan yetiştirmenin ön koşulu olan gerekli eğitimi sunacaktır. Bugün sanat eğitimindeki kalite, eğitime verilen değerle gözlenebilir. Öğretmenlerin bu doğrultuda kendilerini geliştirmeleri veya eğitim ihtiyaçlarının, sanatı merkeze alacak şekilde dikkate alınıp, sıralanması ve değerlendirilmesi, eğitimin kalitesini artırmada önemli bir rol oynayacaktır (Gedikoğlu, 2005).

Önceden de vurgulandığı gibi, kaliteyi belirlemek amacıyla yapılacak araştırmalar, öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını temel olarak belirleyen üç ana dalın analizlerinin yapılmasıyla gerçekleştirilebilmektedir. Bunlar *Alan bilgisi*, *Meslek Bilgisi* ve *Genel Kültür'dür*. Bu nedenle, daha sık ve farklı konseptler için bu tarzda araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır (Çelikten, Şanal & Yeni, 2005).

Resim-iş öğretmenleri dikkate alındığında, alan bilgisi genellikle hizmet öncesi alınıp öğretmenlerin resim alanındaki konularına hakimiyetini belirlemekte, meslek bilgisi, öğretmenlik mesleğini yapabilmek adına öğrenilmesi şart ve sürekli anımsanarak uygulanması gereken bilgileri içermekte ve genel kültür ise öğrencilere toplumsal kültürü aktarabilmek adına öğretmenlerin sahip olması gereken temel kültür özelliklerini kapsamaktadır. Bu yönde yapılacak tanımlar her ülke için farklı boyutta olabilmektedir. Diğer bir deyişle, öğretmenlerin temel ihtiyaçları ülkelere göre farklılık gösterebilmektedir. Ancak genel anlamda öğretmenler bu üç boyutta değerlendirilmektedirler (Akyürek, 2005)

Dünyaca öğretmenlik mesleğinin özelliklerinin öne sürüldüğü farklı disiplinler üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış ve öğretmenlik mesleğine sahip bireylerin yeterlikleri belirlenmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nde de

bu gibi çalışmaların emsali bulunmaktadır, ancak sanat eğitimini ön planda tutan resim iş dersi öğretmenlerine yönelik pek fazla çalışmayla karşılaşılmamıştır. Bu sonuç ta, KKTC'deki mesleki okullar ve ortaöğretime bağlı resim iş dersi öğretmenlerinin durumları ile ilgili herhangi bir fikrin oluşturulamayacağını göstermektedir. Bu çalışma da, bu gereksinimi göz önünde tutarak KKTC genelinde ortaöğretim resim iş dersi öğretmenlerinin üç temel eğitim ihtiyaçlarından biri olan meslek bilgisine yoğunlaşarak hazırlanmıştır. Resim-iş dersinin spesifik olarak bu araştırmanın temeli olarak seçilme sebeplerinden bir diğeri ise sanatın bugün eğitimin her alanında dikkate değer ölçüde yer edinmiş olmasıdır. Diğer bir önemli nedeni ise KKTC'de bu yönde herhangi ilgili bir araştırmanın bulunmaması ve buna ihtiyaç duyulmasıdır.

Sanatın ülke için önemini göz önünde tutup, aynı zamanda yeni nesil öğrencilerinin eğitimdeki yeni yönelimlere uygun olarak eğitilip eğitilmediklerini belirleyecek öğretmenlerin meslek bilgilerini denetleme amacıyla hazırlanan bu çalışma KKTC genelindeki tüm devlet orta, lise ve mesleki okullarındaki resim-iş öğretmenlerini baz almıştır. Böylesi çalışmaların mevcut olmayışı, insanı, o alanda pek çok problemin ve hatanın bulunabileceği endişesine düşürmektedir. Nitekim de yıllardır böyle bir çalışmanın hiç yapılmamış olması, mutlaka ki bu spesifik alandaki dersin verilmeye başlandığı zamandan bu yana birçok hatanın olduğu ve bu hataların düzeltilmeden, belkide daha karmaşık bir hal alarak derslerin sürdürülmesine sebep olmuştur.

Elbette ki, resim-iş öğretmenlerinin bugün karşılaştıkları pek çok problem bulunmaktadır ve bu problemler muhtemelen birçok öğretmen tarafından yaşanmaktadır. Ancak eğitimdeki yeni, yöntem ve tekniklerle bu sorunlar aşılabilmektedir. Öğretmenlerin bu gibi problemleri aşabilmek için eğitimdeki yeni yönelimlerden ne derece yararlandıkları hakkında fikir edinmek ileriki eğitim düzenlemeleri için büyük rol oynayacaktır.

Öğretmenlerin meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, hem mesleki gereksinimlerini ne kadar yerine getirdiklerini gösterecek hem de,

bu yönde araştırmaların yapılabilmesi için yol gösterici olacaktır. Bugün sadece resim-iş öğretmenleri değil, tüm öğretmenler ve bu görevi üstlenen kişiler, yeterli meslek bilgisine sahip olan, eğitim teknolojilerinden yararlanan, öğrenci performanslarını rahatlıkla gözleyebilen, eğtimde kalite çıtasının yüksekte tutulmasına gayret gösteren, üretebilen ve yenilikleri takip eden bireyler olmalıdır.

şüphesiz ki, bahsi geçen unsurların öğretmenler tarafından uygulanması ülke için büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlerin de bu yönde yeterliklerini belirleycek çalışmalar aynı ölçüde önemlidir. Bu ve benzeri çalışmalarla, eğtimde hataların tespiti mümkün kılınabilmektedir.

Bu yüzden Türkiye genelinde ve KKTC'de bu yönde çok daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple araştırmacıların, bugüne dek sürekli değişikliğe uğramış ve uğramaya devam eden bir konu üzerine daha çok çalışma yapılmalıdır. Bu araştırmalar genellikle hükümetlerin durum değerlendirmelerini, ihtiyaçları ve vaziyeti görmesi için büyük önem taşımaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, resim iş öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. Resim iş dersi öğretmenlerinin mesleki bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarının yüzde dağılımı nasıldır?
2. Resim iş dersi öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik ihtiyaçları cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark yaratmakta mıdır?
3. Resim-iş dersi öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik ihtiyaçları yaşlarına göre anlamlı bir fark oluşturmakta mıdır?

4. Resim-iş dersi öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik ihtiyaçları mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir fark yaratmakta mıdır?
5. Resim iş dersi öğretmenlerinin sergi düzenleme durumları, meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarını belirlemede anlamlı bir fark yaratmakta mıdır?
6. Resim iş dersi öğretmenlerinin meslek bilgileriyle ilgili gerçekleştirilecek kurslara katılma isteklerine yönelik yüzde dağılımı nasıldır?
7. Resim iş dersi öğretmenlerinin dijital ortamlardan yararlanma durumlarına yönelik yüzde dağılımı nasıldır?

Araştırmanın Önemi

Önceden de belirtilmiş olduğu gibi bu yöndeki araştırmaların, hükümetlerin eğitimdeki durumları görmelerine destek sağlayacağı düşünülmektedir. KKTC'de bu konuda yapılmış araştırmalardan ilki olması,

1. Yapılması planlanan sonraki araştırmalara kaynak oluşturmaktadır.
2. Evreni KKTC'deki tüm ortaokul ve lise resim iş öğretmenleri oluşturmaları
3. Ülkeye genellenebilir bilimsel veriler sağlaması
4. Bu yönde daha çok çalışma yapılabilmesi açısından örnek teşkil edebilmesi
5. Toplanan veriler analiz edildiğinde, sonuçlar resim iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını ortaya çıkarmaya yardımcı olması
6. Resim-iş öğretmenlerinin eğitim teknolojilerinden ne derece yararlandığını ve bunun eğitimde verimliliği nasıl etkilediğine dair sonuçlar alınacak olması ,
7. Bunlara ek olarak resim iş dersi öğretmenlerinin sahip oldukları ve olması gereken meslek bilgilerine yönelik sonuçlar elde edilecek olmasıdır.

Sınırlılıklar

Yapılan bu çalışma ile ilgili olarak saptanan sınırlılıklar aşağıdaki gibidir.

1. Araştırma 2011-2012 yılları arasında sınırlıdır.
2. Bu araştırma resim iş öğretmenlerinin sahip olmaları gereken üç temel boyut olan alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür arasından meslek bilgisini temel alarak hazırlanmıştır.
3. Bu araştırmanın evrenini KKTC'deki tüm devlet ortaokul ve liselerindeki resim iş öğretmenleri oluşturmaktadır.
4. Bu araştırma ortaokul ve liselerde resim-iş dersi öğretmenlerinin sadece meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarını belirleme ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitim: Bireylerin doğumdan ölüme kendi yaşantıları yolu ile kalıcı izli olarak, istendik yönde davranış değişimini meydana getirme sürecidir.

Öğretim: Öğretme için hazırlanmış olan planlı ve programlı faaliyetlerin öğretilmesi öğretim olarak adlandırılmaktadır.

Bunun yanında yeni tanımlardan yola çıkılarak, öğretimin öğrencinin aktif halde öğrenmesini sağlayacak aktiviteler süreci olarak ta açıklanabilmektedir.

Öğrenci: Öğrenme amacı olup, bu amacını yerine getirmek için okul v.b. kurumlara giden kişidir.

Öğretmen: Öğrencilere öğretme görevini üstlenen kişidir. Bunun yanında öğretim sürecini planlama ve yürütme ile yükümlüdür.

Öğretmen nitelikleri: Öğretmenin, öğretme özelliği yanında daha farklı özellikleri de bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; yaratıcı ve meraklı olma, öğrenci aileleri ile işbirliği içinde olma, güdüleyici olma vb. gibidir.

Resim öğretmenliği: Aktif olduğu kurumda öğrenen bireyin resim-iş konuları ile ilgili bilgiler vermesidir.

Resim öğretmenlerinin nitelikleri: Resim öğretmenlerinin nitelikleri arasında, özel alanı olan resim-iş konuları hakkında yeterli bilgiye sahip olması, zihin ve kas koordinasyonun iyi derecede olması, becerikli vb gibi özellikler yer almaktadır.

Kısaltmalar

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
NEU	: Yakın Doğu Üniversitesi
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu
ICT	: İnternet ve Bilgisayar Teknolojileri
AB	: Avrupa Birliği
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
SPSS	: Sosyal Bilimler için İstatiksel Program (Statistical Programming for Social Sciences)

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL BOYUTU VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Araştırmanın Kavramsal Boyutu

Araştırmanın temel kavramları bu bölümde tanımlanmış ve tartışılmıştır. Eğitimin tarih boyunca gelişimine, öğretmen ve öğrencilerin sahip oldukları özelliklere, yine öğretmenlerin mesleki ve alan bilgisine yönelik tanımlamalara ve sanat eğitime yönelik bilgilere de yer verilmiştir.

2.1.1. Eğitim

Doğumdan ölüme kadar olan süre zarfında sıklıkla karşılaştığımız ve aynı zamanda yaşadığımız bir terim olan 'eğitim'olgusu için günümüze kadar pek çok tanım yapılmıştır. Eğitim için her ne kadar farklı tanımlar yapılmışsa da, genellikle tanımlamaların hemen hemen hepsinde, kalıcı izli davranış değişikliği terimini görebilmek mümkündür.

Doğan (2010), bireyin doğduğu an itibarı ile yaşamla mücadele etmesi gerektiği için bilinçli veya bilinçsiz olarak gerçekleştirdiği öğrenmeleri eğitim olarak nitelendirmektedir. Diğer bir deyişle, yazar'a göre eğitim, kişinin doğduğu andan başlamaktadır. Doğum ile başlayan bu süreç kişi ölene dek devam etmektedir. Bu öğrenmeler kimi zaman bilinçli, yani, isteyerek ve kasıtlı olarak gerçekleştirilen eğitimden kaynaklanırken, kimi zaman da, bilinçsiz yani, farkında olmadan gerçekleştirilen eğitimden kaynaklanmaktadır.

Etimolojik olarak eğitim, Latince de yetiştirmek veya destek olmak anlamını taşıyan 'educatum' kelimesinden türetilmiştir. Diğer bir görüşe göre ise eğitim, yeni davranış meydana getirme anlamını taşımaktadır. Bu iki tanımdan yola temelden yola çıkarak, Pathak (2007) eğitimi, belli başlı amaçlara ve ideallere yönelik davranış değişikliği olarak tanımlamaktadır. Toplum standartları, idealleri ve etkili yaşam yollarının keşfedilmesi de eğitim sürecinde kazanılanlara örnek olarak gösterilebilmektedir. Özellikle okul gibi kasti, istendik yönde, seçilmiş bireyler ve kontrolü yapacak idareciler sayesinde verilen eğitim ise, birey için optimum düzeyde bir gelişme sağlamaktadır.

Günümüzde özellikle bugünlerde sıklıkla karşılaştığımız yapılandırmacı yaklaşımda eğitime bakış açısı daha farklı tanımlanmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımına göre eğitimde, Yurdakul (2008)'a göre, öğrenme görevinin yapılması için, verilen bilgilerin yordanması, planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi ön planda tutulmalıdır. Böylelikle öğrenciler problemi kolay çözebilen, düşünen, etkin ve yaratıcı kişilik özelliklerine sahip olacaklardır.

Jackson (2010), "What is Education" adlı çalışmasında John Dewey'in de etkisi altında kalarak, eğitimi tanımlarken, deneyimden bahsetmiştir. Eğitim yazara göre, her türlü davranış değişikliği olarak görülmektedir. Bununla beraber farkı araştırmacıların da yaptıkları çalışmalara göre, eğitim çok önceden insan hayatına girdiğinden pek çok değişikliğe uğramıştır.

Eğitim yüzyıllar öncesinden insan hayatına girmiştir. Bu yönde araştırmalar ortaya koymuş profesyonel filozofların, aslında 20.yüzyıldan önce bile var olduğundan bahsetmiştir. Bunun yanında eğitimin konseptlerinin ve temel unsurlarının bulunduğu bahseden Noddings (2007), eğitimin geçmişten günümüze kadar uzanan, gittikçe çok önemli bir yapıya sahip olduğunu vurgulamıştır.

Profesyonel eğitimcilerin 20. yüzyıldan önce sormaya başladığı ve halen daha sorulmakta olan sorular arasında eğitimin hangi amaçlara sahip olması

gerektiği, ne eğitilmesi gerektiği, eğitimin farklı yetenek ve ilgi alanlarına göre değişiklik göstermesi gerekip gerekmediği yer almaktadır. Çok öncelerden beri başlayan bu fikir tartışmaları bugün günümüzde yararlandığımız çeşitli kuramsal olguları meydana getirmiştir. Belki de bugünden sonra da daha farklı yönelimleri ortaya koyabilecek olan sorular yine bunlardır.

Eğitim düne göre, bugün çok daha fazla geniş ve derin bir yapıya sahiptir. Özellikle gelişmiş ülkelerin çok önem verdiği ve üstüne düştüğü bir süreçtir. Bugün birçok ülkede, özellikle yüksek öğretim için standartlar dışına çıkmış ve farklı dallara yönelmeler bulunmaktadır. Sanat, bilgisayar, aşçılık veya buna örnek olarak gösterilmektedir (Barrow & Woods, 2006).

Bailey (2010), eğitimi tanımlarken öğrenme ve öğretme sürecine değinmiştir. O'na göre, bu öğrenme ve öğretme süreci genellikle, okul ve kolejlerde gerçekleşmektedir. Buna rağmen yine okul çatısı altında olmayan yerlerde de bunu görmek mümkündür. Tıpkı bir çocuğun evdeyken annesinden, babasından veya özel ders öğretmeninden kendi yaşantısı yolu ile birşeyler öğrenmesi gibi.

Martin (2011) eğitimi, bir kişinin herhangi bir dış etkenle karşı karşıya gelmesi sonucunda oluşan değişiklik olarak niteliyor. Yazar, eğitimin aynı zamanda herhangi bir zaman diliminde, herhangi bir yerde veya durumda bireysel olarak gerçekleşebileceğinin altını çizmektedir. İnsanın eğitim kavramındaki önemine ışık tutan yazar, insan faktörü olmadan eğitimin gerçekleşemeyeceğini de savunmaktadır. Öğrenciler eğitim sürecinde öğretmenleri sayesinde istenen ve istenebilir davranışlar kazandırmayı amaçlamaktadırlar. Bunlar alışkanlıklar, huy, tabiat, yetenek, karakteristik unsurlar veya inançlar olabilmektedir.

Littky ve Grabelle (2004) 'Eğitim Herkesin İş'i' adlı çalışmalarında, John Dewey'in "Eğitim hayata hazırlık değil; hayatın ta kendisidir" sözünü vurguluyor. Bu sözü vurgulayarak aslında eğitimin hayata hazırlık olmaması gerektiğini, aynı

zamanda bunun hayatın aslında sadece kendisi olması gerektiğini savunuyor. Yazar kitabında öğrencileri senelerce öğrencileri izlediğini ve aşağıdaki unsurlara sahip olmaları gerektiği görüşüne varmıştır. Öğrenciler;

- Yaşam boyu öğrenen,
- Hırslı olan,
- Risk almaya hazır,
- Problem çözüp, kritik düşünen,
- Olgulara farklı açılarla bakabilen,
- Gerektiğinde başkalarıyla, gerektiğinde yalnız çalışabilen,
- Yaratıcı olan,
- Dikkatli olan,
- Azimli olan,
- Birlik olan,
- Kendine öz saygısı olan,
- Cesaretli olan,
- İyi konuşan, iyi yazan, iyi okuyan kişiler olmalı, aynı zamanda eğitimin de bu temeller üzerine kurulması gerektiğini vurgulamaktadır.

Yazar bu özellikleri benimseten bir eğitimin, bireye yaşantısında karşılaştıklarıyla baş edebilecek bir yapıyı sunacağını altını çizmektedir. Diğer bir deyişle kazanılan davranışlar aslında hayatlarının bir kenarında kullanılmayan bir halde durmayacak, yaşamsal mücadelede işlevselliğini koruyacaktır.

Bu noktada bahsi geçen yaşamsal mücadele için gerekli bilgiler eğitim yolu ile kazanılıp ürün olarak ortaya çıkacak öğrenmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

2.1.2. Öğrenme

Temelde belli başlı bir eğitim sonucu meydana gelen kalıcı izli davranış olarak tanımlanan öğrenme terimi için farklı açıklamalarda bulunulmuştur.

Kendiliğinden veya yönlendirilmiş olarak gerçekleşebilen iki çeşit öğrenme bulunmaktadır. Burada kendiliğinden öğrenme derken anlatılmak istenen, bireyin kendi yaşamışlıkları veya deneyimleriyle gerçekleştirdiği öğrenme olup, genellikle bireyin duyu organlarıyla kasıtlı veya kasıtsız olarak gerçekleşmektedir. Yönlendirilmiş öğrenmede ise bireyin kendisi dışında başka bir bireyin yaşamışlıklarından veya herhangi bir araçtan görerek gerçekleştirdiği öğrenmeler olarak bilinmektedir (Tan, 2007).

Birey bir limonu tadarak tadının ekşi olduğunu öğrenmesi kendiliğinden öğrenmeye, bir şarkıyı radyo aracılığı ile dinleyerek öğrenmesi ise yönlendirilmiş öğrenmeye birer örnek olabilir.

White (2012), öğrenme kavramını tanımlarken hafıza unsurunun üzerinde durmuştur. Diğer araştırmacıların çalışmalarını da inceledikten sonra White, hafızanın öğrenme işinde çok büyük bir paya sahip olduğunu vurgulamaktadır. İnsan yeni bir durum ile karşılaştığında, hafıza karşılaşılan şeyi belirli bir süreçten geçirerek zihne kaydetmektedir. İhtiyaç duyduğunda ise hafızasındakini yine hatırlayabilmektedir. Böylelikle öğrenmeler hafızanın katkısı ile gerçekleşebilmektedir.

Bilginin hafızaya yerleşmesine, diğer bir deyişle bilginin öğrenilmesinde, görsellik çok önemlidir. Bunun nedeni, görsel olan her şeyin akılda daha kalıcı iz bırakıyor olmasıdır. Aynı zamanda görsel sanat aktiviteleri de öğrenmede önemli rol oynamaktadır. Örneğin resim çizecek olan biri, hem psiko motor becerisini hem de zihinsel becerisini kullanmaktadır. Böylelikle öğrenme daha güçlü bir şekilde gerçekleşmektedir. Öğrenme sürecinde, sunulan bilgi insanın ne kadar çok duyu organına hitap ederse, öğrenen kişi de o kadar erken ve derin öğrenir (Tyler & Likova, 2012).

Öğrenme hayatın her anında gerçekleşebilmektedir. Doğumdan dokuz ay önceden başlayıp ölene dek sürmektedir. Bu hem genetik hemde kültürel olarak gerçekleştirilebilen bir durumdur. Örneğin kimi zaman birinin yaşamışlıklarından

oluşabilirken, kimi zaman da insanın kendi deneyimlediklerinden oluşabilmektedir. Tüm bunların yanında, öğrenmeler bu modern çağda çok daha çeşitlendirilmiş olarak gerçekleştirilebilmektedir. Sahip olunan kaynaklar, seçenekler, yönlendirmeler ve farklı problem çözümleri öğrenmeler için yeni kaynaklar olarak görülmektedir (Visser,2012).

Jarvis ve Watts (2012) öğrenme üzerine yaptıkları araştırmada, küçük yaşlarda öğrenmelerin aileden ve çevre yoluyla gerçekleştiğinin altını çizmişlerdir. Öğrenmeyi tanımlarken, öğrenendeki yetenek seviyesi, kendine güveni ve bilgi seviyesi değişikliğinin üzerinde durmuştur. Özellikle çocuklar erken yaşlarda evde, dışarıda, eğitsel alanlarda, başkalarından veya kendi kendilerine;

- birşeyler yapabilmeyi
- hayatın ve olayların nasıl sürdüğünü
- iletişim veya ilişkilerin nasıl olduğunu öğrenebilmektedirler.

Tam ve eksiksiz olarak öğrenmeler için, öğrenen kişinin öğretim sürecinde etkin bir role sahip olması gerekmektedir. Bunun sebebi, öğrenci ne kadar aktif olursa öğrenmelerin de o denli etkili ve verimli olabilmesidir. Aktif öğrenme yanında eksiksiz öğrenmeler için aynı zamanda öğrencinin güdülenmiş, diğer bir deyişle öğrenmeye istekli olması, çaba sarfetmesi ve önceden konu için gerekli ön bilgiye sahip olması gerekmektedir (Oktay, 2007).

Hattie (2012), öğrenci öğrenmelerinin gerçekleşmesini öğretmenlere bağlamaktadır. Öğrenmelerin kalıcı, yönlendirilmiş veya iyileştirilmiş olmasının onlarla ilgili olduğunu vurgulamaktadır. Bu yönde, öğretmenler tarafından hazırlanmış öğrenme aktiviteleri ve planlamaları önemli boyutta destekleyici olmalıdır.

Öğretmenin özellikle günümüzde, gelişmiş teknolojilerden ve yeniliklerden yararlanmaksızın, öğrenciyi derse dahil etmeyecek şekilde kendisinin anlatarak sürdürmesi doğru kabul edilmemektedir. Yeni teknolojiler kullanarak sağlanacak

aktif öğrenmeler çok daha verimli ve kalıcı izli olmaktadır. Bunun yanında öğrenme için öğrencinin istekli, hırslı, gerekli hazır bulunuşluğa da sahip olması ciddi boyutta önem arz etmektedir.

Bu öğrenmeleri sağlayabilmek adına da, anlamlı bir şekilde hazırlanmış öğrenmeler gerçekleştirebilmek için hazırlanan faaliyetlerin sunulmasına, yani öğretime ihtiyaç duyulmaktadır.

2.1.3. Öğretim

Genellikle eğitim kurumlarınca, okul veya benzeri çatı altında öğretme işinin gerçekleştirilmesi olarak bilinmektedir. Bu kavram ile ilgi yapılmış birçok tanım bulunmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir;

Davis'e (2009) göre öğretim, önceden yapılan planlamalarla ve özellikle ölçme ve değerlendirmenin uygun bir şekilde yapılmasıyla gerçekleşmektedir. Bu planlama, ölçme ve değerlendirme ise öğretmenler sayesinde gerçekleştirilmektedir. Buna göre bu süreç tamamen öğretmenler tarafından düzenlenip, uygulanmaktadır.

Öğretmenler, öğretim sürecini planlayıp sürdürmekle sorumlu olan kişilerdir. Öğretimin nasıl geçeceğini, nasıl daha iyileştirilebileceği yine onların kendilerini geliştirmeleriyle ilgilidir. Bu gelişmeler, zorunlu hizmetiçi çalışmalar ve kurslarla gerçekleştirilebilmektedir. Böylelikle eğitim çok daha çeşitli şekilde öğrencilere sunulabilmektedir. Buna örnek olarak bugün gittikçe daha sık kullanılmaya başlanan çevirim içi öğretim örnek olarak gösterilebilir. İşte tüm bu sebeplerden dolayı öğretim süreci, öğretmenlerin kendilerini geliştirip yeni desenlemeler yaparak iyileştirilebilir, böylelikle, öğretme işi çok daha ilgi çekici bir hal alacaktır (Northcote, Reynaud & Beamish, 2012).

Zhao, Zhang ve Sun (2011), çalışmasında öğretimin öğretmenle direkt bağlantılı olup, neyin öğretileceğiyle ilgilendiğinden bahsetmişlerdir. Aynı

zamanda daha etkili ve kalıcı öğrenmeler için, öğretim çerçevesince uygulanacak metodlarla gerçekleştirilebileceğinin altını çizmiştir. Bunları uygulamak için ise öğretmenlerin, etkili öğretim için kendilerini geliştirmelerini gerektirmektedir.

Öğretim, belirli bir bilgiye ulaşmaya çalışan bireylerin, o bilgiye sahip bireylerden arzu edilen bilginin alınması süreci olarak değerlendirilmektedir. Bu tanımı somutlaştırmak gerekirse, öğretmenin, bilgiyi arzulayan bireylere yani öğrencilere bu bilgileri etkileşim çerçevesinde aktarma süreci olarak görülebilir. Bu süreç öğretmen ve bilgiyi arayan öğrencinin işbirliği içerisinde gerçekleşmektedir (Thornton & McAuliffe, 2012).

Rolfe ve Cheek (2012) öğretimi, öğrenen kişinin etkili bir şekilde öğrenmesine katkı koyulan süreç olarak nitelendirmektedirler. Bu süreç bir bilgi problemi yaşamayla başlar, daha sonra ise bu problemi düzeltmek için başvuru alan kişinin kendisine düzeltilmiş ve yeni bilgileri edindirme faaliyetlerini sunması ile devam etmektedir. Sonuç olarak, edinilen bilgi hafızaya yerleşir ve arzu edildikçe hatırlanır. İşte baştan sona gerçekleşen bu adımlar öğretim sürecini tamamlar.

Jensen (2009) ise, öğretimi tanımlarken, öğretmenin kendisini öğrenci yerine koyup öğretme faaliyetlerini buna göre gerçekleştirmeleri gerektiğini savunmaktadır. Bunun başlıca sebeplerinden biri, öğrenciyi tanıma ve buna göre öğretme aktivitelerini gerçekleştirmedir. Bunun için gerekli girdinin sağlanması için dizayn edilmiş iyi bir süreç, beklenen çıktıların oluşmasında büyük rol oynayacaktır.

Planlanan eğitim çalışmalarının, belirli bir süre zarfında öğreten kişi aracılığı ile öğrenen kişiye aktarılması olarak bilinen öğretimin, en önemli unsurlarından biri "öğretme-öğrenme süreci" olarak bilinmektedir. Eğitim süresince birçok unsurun anlamlı olarak düzenlenmesi ile gerçekleştirilmektedir. Bu unsurlardan bazıları; hedef, kazandırılacak davranışlar, motive etme, ipucu, pekiştirme ve dönüttür (Sakallı, Hürsen & Özçınar, 2007).

Tüm bu öğretim faaliyetleri hızla yayılan bilgi teknolojileriyle desteklenmektedir. Hayatın tüm alanını etkilemekte olan bilgi teknolojisi, özellikle eğitim-öğretim alanında etkisini önemli ölçüde göstermektedir. Bazı eğitim araç gereçlerinin varoluşu eğitimi ciddi ölçüde güçlendirmiştir. İkiye bölüne ayrılan eğitim araç gereçlerinde bilgisayar, hesap makineleri yer alırken, dijital olmayan eğitim araç gereçlerde ise kalem, cetvel, kara veya akıllı tahta yer almaktadır (Afshinmanesh, 2011).

Belirtilmiş olan tüm bu unsurları planlayan, organize eden ve aktaracak biri gerekmektedir. Bu kişi ise bir öğretmendir. Diğer bir deyişle, öğretmen eğitim merkezindeki temel unsurlardan biridir.

2.1.4. Öğretmen

Öğretim aktivitesinden sorumlu olan bireyler öğretmen olarak nitelendirilip, eğitimin çeşitli kademeleri için farklı şekillerde eğitilmektedirler. Özellikle öğretmen eğitiminin ilköğretim, ortaöğretim öğretmenliği gibi dallara ayrılarak gerçekleştirilmesi eğitime, aynı zamanda öğretmen eğitimine de katkı koymuştur (Korkmaz, 2004).

Öğretmenler yetiştirilirken eğitimdeki farklı öğretmen yetiştirme modellerinden yararlanılmaktadır. Bu modeller, diğer bir deyişle politikalar, gerekliliği duyulan bazı unsurlardan dolayı tercih edilmektedirler. Bu kimi zaman ülke gelişimi yönünde olabilirken, kimi zaman da spesifik bir konu bakımından kaynaklanan eksiklikten doğabilmektedir. Tüm bunların yanı sıra halkın da, eğitim ve öğretime yönelik beklentileri bu durumlarda etkili olabilmektedir. Öğretmen yetiştirme sorumluluğunu üstlenmiş olan Yükseköğretim Kurumu (YÖK), açılan eğitim fakülteleriyle öğretmen arz ve talebini göz önünde tutarak hareket etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafınca tasarlanmış programlara uygun öğretmen yeterlikleri ve nitelikleri, öğretmen yetiştirme sorumluluğunu üstlenen YÖK'ün bu tasarıları dikkate alarak gerçekleştirmesi gerektiğini savunan MEB

2010- 2014 Stratejik Planı (2009) çalışması, öğretmenin önemini “Değişimden beklenilecek başarının ancak öğretmen tarafından gerçekleştirilebileceği” nin altını çizerek göstermektedir. YÖK tarafından, hemen hemen her alanda yetiştirilecek öğretmenlerin yanısıra, mesleki ve teknik alanda da yetiştirilecek öğretmenler için YÖK ve MEB işbirliğine gitmektedirler. Bu durum yeni yapılanmaların gerektiği takdirde uygulanabildiğinin de bir göstergesidir. Yukarıda vurgulandığı gibi eğitimdeki beklentilerin gerçekleştirilebilmesi adına, belirlenmiş tasarıların uygulanma zorunluluğu bulunmaktadır.

YÖK ve MEB’e göre öğretmen yetiştirmede diğer bir zorunluluk ise pedagojik formasyondur. Pedagojik formasyon ile birey öğretmenlik için ilk adımını atmış olup, bireylerin bu yöndeki güçlü ve zayıf yönlerine ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen olmayı hedefleyen kişinin, sınıf içi davranışları uygulama öğretmenleri tarafından takip edildiğinden, adaya bu yönde dönüt vermektedir. Kısaca pedagojik formasyon süresince edinilen teorik bilgilerin aktif olarak uygulanması amacıyla hazırlanmış okul deneyimi gibi derslerin yer alması eğitimi daha etkili kılmaktadır. Bu yönde aktif yansıtıcılığını gerektiği gibi gösteren birey, öğretmenlik mesleğine hazır demektir (Eraslan, 2009).

Presseisen (2008), çalışmasında öğretmen eğitim sürecinin ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini öne sürmektedir. Almanya ve Belçika gibi ülkeler öğretmen adaylarından iki ve üç yıl arası formasyon isterken, Japonya ve Çinde bir yıllık pedagojik formasyonu şart koşturmaktadır.

Baskan, Aydın ve Madden (2006) de, çalışmalarında Türkiye’deki öğretmen yetiştirme sistemini diğer ülkelerin öğretmen yetiştirme sistemleriyle karşılaştırmış ve önemli sonuçlar elde etmişlerdir. Karşılaştırmalı olarak gerçekleştirilen bu çalışmada, öğretmen eğitim sisteminin aslında hem belirleyicisi, hem de aynı zamanda bu belirlenenlerin uygulayıcıları olarak görülmektedir.

Kalkınmanın ve olumlu gelişimin temel girdilerinden birini oluşturan insan gücü, eğitim alanında da kendini gösteriyor. Nitelikli insan gücü yetiştirebilmek için nitelikli öğretmenlere ihtiyaç duyulduğunu vurgulayan Şahin (2011), öğretmenlerin sahip olduğu bilgi, beceri ve tutumları yanı sıra davranışları ile de öğrencileri etkileyebildiğini öne sürmektedir. Bu durum özellikle öğrencilerin öğrenme ve kişiliklerini direkt olark etilemektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı öğretmenler eğitim, öğretim ve öğrenci için etkisi çok büyük olan temel unsurdur.

2.1.5. Öğretmenin Meslek ve Alan Bilgisi

Genellikle öğretmenlik mesleğinin temellerini oluşturan meslek ve alan bilgisi öğretmen adaylarına pedagojik formasyonları süresince aktarılmaktadır. Bu meslekte nelerin şart olup olmadığını göstermeye yarayan bu bilgi, öğretmenlerin tutumlarındaki kaliteyi, etkililiğini, yeteneklerini öğrencilere katkılarını artıracak niteliktedir. Öğretmenlerin pedagojik ve öğretici görevlerini yerine getirmeleri için gerekli unsurlar birçok araştırmada konu olmuştur (Liakopoulou, 2011).

Meslek ve alan bilgisi birbirlerinden ayrılmamalıdır. Bu sadece, öğretmenlik mesleği için değil tüm meslekler için geçerlidir. Resim alanında bilgi olmayıp resim öğretmeni olmaya çalışan bir birey, gerekli meslek bilgisine sahip olabilir ancak resim alanındaki yetersiz bilgisi bu kişinin alan bilgisinin olmadığını göstermektedir. Mesleğin uygulanma süresince sürekli hatırlanıp, tekrarlanması gereken meslek ve alan bilgisi her zaman eşit derecede ve uygun seviyede olmalıdır.

Çelikten, Şanal ve Yeni (2005), *Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri* adlı çalışmalarında, öğretmenliği, nitelikli insan gücünü yetiştirip, o ülkenin insanlarına vatandaşlık eğitimi sağlayan meslek olarak görmektedirler. Diğer mesleklere göre daha farklı özellikler taşıyan bu meslekte, görev, okul içinde hatta sınıfta bitmemektedir. Kimi zaman da sınıf dışında, velilerle etkileşimin sürdürüldüğü bir

olabilmektedir. Öğretmen adayı öğrencisinin başarılı olabilmesini bekliyorsa, önce kendi uzmanlık alanında iyi olmalıdır. Bireyde her ne kadar öğretme kabiliyeti olsa da, bu, herhangi bir konuda öğretim gerçekleştirebileceği anlamına gelmez, çünkü yeterli öğretme kabiliyetine sahip olma, özel bir disiplin alanına hakim olmak demek değildir.

Öte yandan öğretmenlik meslek bilgisi de öğretmen adayının uzmanlık alanı (konu alanı) gibi iyi olmalıdır. İkisi de tek başlarına yeterli görülmemektedir. Meslek bilgisi yazarlara göre, öğretmenlerin kendi bilgisini öğrenciye nasıl aktardığıyla ilgilidir. Buna bağlı olarak ta bu spesifik konu alanıyla ilgili olarak öğretmenlerin genelde dünyaca geçerli bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir.

2.1.6. Öğretmen Özellikleri

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı (2009) tarafından hazırlanan, *Milli Eğitim Bakanlığı 2010- 2014 Stratejik Planı* adlı çalışmada, öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerin Milli Eğitim Bakanlığınca belirlendiği vurgulanmaktadır.

Tan (2007)'in *Öğretim İlke ve Yöntemleri* adlı kitabında genel olarak öğretmen niteliklerini sıralamıştır;

- **Sınıfta demokratik olma:** Öğretmenler birer lider konumunda olduklarından, sınıf içerisinde öğrencilere eşit davranmalıdırlar. Birinin diğerinin üzerine geçmesini engellemelidirler. İki öğrenci farklı zamanlarda aynı suçu işlediklerinde, sonucundaki ceza iki tarafa da eşit şekilde verilmelidir. Buna, sınıfta öğretmenlerin öğrencilerine eşit derecede söz vermeleri de örnek olabilmektedir. Adil olmak sınıftaki demokratik ortamı da sağlayacaktır. Böylelikle öğrenciler sağlıklı bir ortamda eğitimlerine devam edip, sonraki yaşantılarında demokratik tutum sergileyebileceklerdir.

- **Öğrencileri yetiştirmede gerekli sorumluluk duygusuna sahip olma:** Öğretmenler öğrencilerini eğitirken içlerindeki sorumluluk duygusu, onları öğretim, ilke ve yöntemlerine daha uygun şekilde davranmalarını sağlayacaktır. Öğretmenlerin boşvermeden, umursamazlık yapmadan dersi işlemesi, öğrenme- öğretme yaşantılarına olumlu bir şekilde yansıyacak ve daha etkili öğrenmeler gerçekleştirmelerine neden olacaktır.
- **Konuları aşamalılık ilkesine uygun işleme:** Konular basitten zora, soyuttan somuta, yakından uzağa şeklinde gerçekleştirilmelidir. Öğretmen içeriğe uygun olacak en güzel şekilde planlamalıdır. Konunun öğretimine en uygun şekilde planlanması öğrencinin daha iyi öğrenmesini sağlar. Bu sebepten dolayı, öğretmen, konu işleyişi sırası ve biçimi açısından aşamalılık ilkesine uygun davranmalı, güncel olayları içeren ve somut örneklerle yer vermelidir.
- **Notu silah olarak kullanmama:** Günlük hayatta olduğu gibi, sınıflardada öğrencilerin tehdit edilmesi olumsuz birçok altyapıyı oluşturacaktır. Öğretmenler kimi zaman öğrencilerini motive etmek için notu kullanırlar. Ancak, bunun tam tersi, kimi zaman da bunu bir tehdit olarak kullanırlar. Öğrencinin bunu farketmesi, onda derse yönelik olumsuz duygular yaratmasına sebep olur. Bu da öğrencinin dersi sevmemesi veya öğretmeni sevmemesiyle son bulur. Not öğrenciyi güdüleme amacıyla kullanılabilse de, bir silah olarak hiçbir zaman kullanılmamalıdır.
- **Değişime açık olma:** Özellikle tartışmanın ön planda olduğu dersler için öğretmenler değişime açık olmalıdır. Öğrencilerin farklı fikir ve görüşlerine saygı duymalıdır. Öğrencilerin fikirlerinin dışlandığı bir tutum sergilenmemelidir. Toplumda, ülkede, dünyada gerçekleşen değişimlerden haberdar olmalı ve bunlara saygı göstermelidirler.
- **Başarısız olduklarında öğrencilerini cesaretlendirme:** Öğrenciler derslerle ve özellikle sınavlarla ilgili, zaman zaman kötü durumlarla karşılaşabilirler, bu durum da onların şevklerinin kırılmasına yol açabilir. Bu nedenle öğrencilerin başarılı olabileceklerine inandırılmaları ve cesaretlendirilmeleri için öğretmenler önemli bir rol oynamaktadırlar.

- **Alanında bilimsel yeterliliğe özen gösterme:** Öğretmen adayları sadece mezun oldukları bilgileriyle senelerce öğretim yapmamalıdır. Kendi özel alanı ile ilgili gerçekleşen yenilikleri dikkate alıp ona göre kendilerini geliştirmelidirler. Yeni bilimsel bulguları dikkate almalı ve bunların uygulayıcıları olmalıdırlar.
- **Öğrencileri araştırmaya, düşünmeye ve yaratıcılığa yönlendirme:** Öğretmenlerin kendilerinin olması gerektiği gibi, öğrencilerini de araştırma yapmaları ve yeni şeyler öğrenmeleri için teşvik etmelidirler. Öğretmenler, onları, araştırma yapmaya güdülemeyle kalmayıp, aynı zamanda, yaratıcılığı da aşılacak etkinlikler ve aktiviteler düzenlemelidirler. Modern yaklaşımlarda da vurgulandığı gibi, öğrenci bilgiyi hazır halde bulmayıp, kendisi arayıp ihtiyaç duyduğu bilgileri edinmelidir. Edindikleri bilgileri de değerlendirip yeni şeyler türetebilmelidirler.
- **Gelişmiş öğretim becerisine sahip olma:** Aynı konuda iki öğretmen bilgiyi aktarmada farklılık gösterebilmektedirler. Bu farklılığı etkileyen faktörler bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de öğretmenlerin öğretme kabiliyetine ne kadar sahip olduğu ile ilgilidir. Bu beceri, alana hakim olmanın yanında yeterli pedagojik formasyon, sağlıklı iletişim ve empati becerisi de gerektirmektedir.
- **Pekiştirici, ipucu, dönüt- düzeltme, özet vb etkinliklere yer verme:** Pek çok öğretim modelinde, altının çizildiği gibi öğretim süresince pekiştirme, ipucu, dönüt, düzeltme ve özet gibi etkinliklere yer verilmesi eğitim kalitesini ciddi boyutta artırmaktadır. Daha doğru ve kalıcı öğrenmeler için de her öğretmenin bunu gerekli şekilde yapması şarttır.
- **Ders içeriğini öğrencilerin ilgi ve tutumlarına göre ayarlama:** Öğrencilerin dikkatini çeken şeylerin kavranması dikkatini çekmeyenlere oranla büyük ölçüde farklılık göstermektedir. Öğrencilerin belli başlı şeylere ilgi duyduğunu farkedebilen öğretmen konu içeriğini aktarırken onların ilgi ve tutumlarına göre dersi hazırlar. Bu durumda öğrenciler daha fazla öğrenmekle beraber eğlenirler de.
- **Öğretim ortamlarını birden çok duyu organına hitap edecek şekilde düzenleme:** Günümüzde kanıtlanmıştır ki, bilgi aktarım süreci öğrenen kişinin

ne kadar fazla duyu organına hitap ederse o kadar etkili ve kalıcı öğrenmeler gerçekleşecektir. Bu nedenle öğretmenler çeşitli materyallerden yararlanırlar. Normal bir düz yazı okunurken konu ile ilgili resim, video veya ses kaydının dinletilmesi buna örnek olarak gösterilebilir.

- **Öğrencilerin özellikle kendilerine değil, yaptıkları davranışa tepki koyma:** Öğrencilerin yanlış bir davranış sergilemeleri durumunda kendisine o davranışın yanlış olduğunu göstermenin ötesinde, öğrenciyi rencide edecek başka tepkide bulunulmamalıdır. Özellikle öğrencinin karakteristiklerine yönelik yargılarda bulunulmamalıdır.
- **Öğrenci merkezli ders işleme:** Eskiye nazaran günümüzde eğitimde, öğrenci pasif durumundan aktif hale geçmiştir. Bunun sebeplerinden bazıları; öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlama, yaratıcılıklarını geliştirme ve uygulamalarını sağlamaktır.
- **Hoşgörülü ve anlayışlı davranırken öğretmenlik ikelerinden taviz vermeme:** Öğrencilerle sıkı ve sağlıklı ilişki kurabilmek adına öğretmen hoşgörülü, anlayışlı olup, empati yapmalıdır. Ancak bunu yaparken öğretmenlerin gerektirdiği ilkelerden taviz vermemelidir.
- **Farklı öğretim stratejilerinden yararlanma:** Bugün eğitimdeki yenilik ve gelişmelerle öğretmenlerin klasik, eskiden kullanılan öğretim stratejileri yerine yenilerin çeşitli şekillerde kullanılması öğretim açısından çok önemlidir. Her ders hatta konu için ayrı kullanılabilecek yöntem ve teknikler bulunmaktadır. Öğretmenler bunlardan faydalanarak öğretimi zenginleştirebilirler.
- **Öğrencilere sadece ders içi değil ders dışı konularda da rehberlik etme:** Bir öğretmenin tek amacı öğrencilere bilgi aktarmak olmamalıdır. Öğrencilerle etkileşime geçerken onların özel ilgi alanları, merakları ve diğer kişilik özellikleri de, öğretmenlerin dikkatini çekmeli ve onlara bu konularda da yardımcı olup rehberlik etmelidir.
- **Gelişmiş problem çözme becerisine sahip olma:** Öğretmen sistematik düşünebilmelidir ve bu kabiliyetini öğrencilere de kavratmalıdırlar. Öğrencilerin problem çözme özelliğini kazandıkları halde, karşılaştıkları sıkıntılara hemen sırt çevirmeyecek, elde etmek istediklerinden

vazgeçmeyecek ve problem ne ise onu çözüp devam etme yeteneğine sahip olacaklardır.

- **Karşılaştığı problemlerle baş edebilmek için mücadeleci olma:** Problem çözme ile bağlantılı olarak öğrenciler, yılmadan mücadeleci olmalıdırlar. Nasıl ki bir öğretmen herşeye rağmen pes etmiyorsa, bu durum öğrencilerde de yaratılacak şekilde düzenlemeler yapılmalıdır..
- **Sınıf disipliniyi sağlayıp bunu koruyabilecek şekilde hareket etme:** Sınıf disiplini öğretmenin öğrencileriyle hazırlayacağı adil kurallarla şekillenmelidir. Öğrencilerin bu yapıya alışabilmeleri için disiplin, dersin ilk zamanlarından sağlanmalıdır. Bunu sağlamanın yanında sürdürülebilmesi de bir öğretmen için çok önemlidir. Bu kuralların herhangi birisinin bile öğretim süresince atlanması veya uygulanmaması durumunda disiplin bozulabilecektir.
- **Öğretim teknolojilerinden yararlanma:** Önceden de belirtildiği gibi öğretmenler, öğretim süresince öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap edebilmesi için, bazı materyallerden faydalanmaktadırlar. Bu materyaller sürekli gelişmekte ve aralarına bir yenisi daha eklenmektedir. Öğretmenler de bu öğretim teknolojilerinden haberdar olup yararlanmalıdırlar.
- **Öğrencileri dersten önce motive etme:** Öğretmenler derse başlamadan önce öğrencilerini o günkü konunun neden öğretilceği ile ilgili haberdar ederse, öğrenciler dersi daha dikkatli dinler. Öğrencilere genel olarak motive edici bir konuşma yapılmak istenirse, onlara konuyla ilgili çarpıcı örnekler sunmak gerekir. Çünkü motivasyon ve öğrenme arasında olumlu bir bağlantı vardır.

Çelikten, Şanal ve Yeni (2005) ise, öğretmenlik mesleğine özgü özellikleri iki bölüme ayırarak incelemişler:

- **Kişisel Özellikler**

Öğretmenlerin sahip olması gerektiği kişilik özellikleri üzerine günümüzde pek çok çalışma hazırlanmıştır. Bugün hemen hemen herkes öğretmen kişisel özelliği için farklı bir fikir sunabilir. Ancak, henüz iyi öğretmen özellikleri

konusunda standartların oluşturulduğu iddaa edilemez. Fakat öğretmenlerde var olması öngörülen en temel özellikler aşağıdaki gibidir.

- **Öğrencilere karşı açık görüşlü ve objektif olma:** Bu unsur öğrencilere karşı adil davranma, onları birbirinden ayırmamayı öne sürer. Herhangi bir düşüncenin etkisi altında kalıp taraf tutmama, tüm öğrencilerine eşit mesafede durmalı ve ileri görüşlü olmayı öngörür.
- **Öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma:** Öğretmenlerin izlemeleri gereken kurallar her ne kadar belirtilmiş olsa da, kendi hazırlamış olduğu ders planından uzaklaşmadan, öğrenci gereksinimleri ve beklentileri doğrultusunda sınıfta izleyeceği yol, uygun düzeyde farklılık gösterebilmektedir. Örneğin resim dersi öğrencilerinin sınıf dışı aktivite beklentilerini karşılayabilmek için okul olanaklarını da göz önünde tutarak gezi düzenlemesi yapmak gibi. Sınıfta derin bir konu anlatırken öğretmenin, öğrencilerinin mola gereksinimlerini farkedip ilgilerini dağıtmayacak şekilde kısa süre de olsa derse ara vermesi de buna örnektir.
- **Eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma:** Günümüzde eğitimde her bireyin farklı algı düzeyine, zeka türüne, ilgi alanına sahip olduğu aşikardır. Önemli olan öğretmenlerin, öğrencilerinin bu farklılıklarını görebilmesi ve onların bu yönde gelişmelerini sağlayacak desteği verebilmesidir. Örneğin, sınıftaki kimi öğrenci matematik dersindeki bir konuyu bir kerede kavrayabiliyorken, diğer öğrenci bunu bir kerede değil, belkide iki veya üç kerede kavrayacaktır. Matematik konusunu ilk kerede anlayamayan öğrenci belkide beden eğitimi dersinde en uzun atlayışı gerçekleştirecektir. Öğrencinin bu özelliği farkedene öğretmeni ise, onu bu yönde destekleyecek ve onun daha da ilerlemesini sağlayacaktır. Bunun tam tersi matematik konusunu ilk seferde

kavrayamadı diye öğrenci soyutlanırsa, o öğrenci belki de diğer yönlerle olan ilgisini de kaybedecektir.

➤ **Yenilik ve gelişmelere açık, kendini sürekli yenileyebilme:**

Öğretmenlerin sahip olması gereken diğer bir özellik ise kendilerini yenilemeleridir. Teknolojinin sürekli değiştiği bu bilgi çağında öğretmen tüm yeniliklerden haberdar olmalı ve bu yönde kendini geliştirmelidir. Bugün akıllı tahtaların, projeksiyonların, fotoğraf makinelerinin, printerlerin, elektronik postaların ve bunun gibi teknolojik gelişmelerin yanında eğitim stratejilerindeki gelişmeleri dikkate alarak hareket etmek, öğretmeni en iyi pozisyona koyacaktır. Bu değişikliklere ayak uydurmak ve öğretime dahil etmek, öğrencilerin öğrenmelerini daha etkili kılacaktır. Yapılması planlanan kurslara katılmalı, bilmediklerini araştırmalı ve gerçekleşen değişikliklerle yabancı olduğu konulara kesinlikle sırt çevirmemelidir.

➤ **Toplumsal değişimleri anlayıp yorumlayabilme:** İdeal bir öğretmen, sınıfta yaşama yakınlık ilkesine uygun der işlemelidir. Öğrenci sürekli hayal dünyasında bırakılamaz. Çevrede, toplumda, ülkede ve dünyada gerçekleşenlerden uzak değil yakın olmalıdır. Bu da, tabii ki en iyi şekilde ancak, öğretmen tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Öğrencilerin ilerlemelerini sağlayacak her türlü yeniliği, değişimi dikkate alarak, uygun bir şekilde onu öğrenciye yorumlamalıdır. Bunun yanı sıra toplumda karşılaşılabilecek her türlü olumsuzluğu aşabilmeleri adına öğretmenler, öğrencilerine yardımcı olmalıdırlar.

➤ **Araştırmacı bir yapıya sahip olmak:** Araştırmacılık özelliği her öğretmende olması gereken bir özelliktir. Araştırmanın sonu yoktur. Tıpkı öğrenmenin yaşının olmadığı gibi, çünkü, bir öğretmen sınıfta ve öğrenen hayatında öğrenci yapısını ve alışkanlıklarını rahatlıkla değiştirebilecek çok önemli bir modeldir. Bir öğretmenin de

öğrencilerine hazır bilgi vermesi değil, kendi yaptığı gibi araştırmayı öğretmesi, o öğrencinin ileride ihtiyaç duyduğu bilgiyi kendisinin bulmasına yardımcı olacaktır. Bu yüzden öğretmen kendisi de yeni öğrenmelere açık ve güdülenmiş olmalıdır. Tüm bunların yanında bazı mesleki özelliklere de değinilmektedir.

• Mesleki Özellikler

Öğretimden sorumlu bireyler olan öğretmenler, bu görevi tam anlamı ile yerine getirebilmek için mesleki bazı bilgilere sahip olmalıdırlar. Öğretmen her ne kadar konu alanına hakim olsa da, mesleki bazı temel özelliklere sahip olmadığı takdirde, iyi bir öğretmen olabilmesi mümkün değildir.

Yine etkili bir öğretim esnasında, öğretmende aranan ideal mesleki özellikler aşağıda verilen gibidir;

- Sabırlı, dayanıklı olma ve duygularını kontrol altında tutma,
- Farklı düşünce ve görüşlere tarafsız kalıp, saygı duyma,
- Kıyafetine, öğrenci önündeki görüntüsüne özen gösterme,
- Kendini yer geldiğinde eleştirmeye açık olma,
- Kendi özel konularıyla sınıf ortamını bozmamaya özen gösterme,
- Öğrencileri güdüleme,
- Öğrenci başarısına odaklanma ve öğrenciyi destekleme,
- Öğrencilere hem okul içinde hem de dışında iyi model olma,
- Öğrencilerine karşı hoşgörülü, adil ve sevecendir,
- Öğrencilere karşı dürüst, objektif olma,
- Öğrencilerle yakından ilgilenme, onların sorunlarına ortak olma,
- Liderlik özelliklerine sahip olma,
- Öğrencileri ve ailelerini olumlu yönde etkileme,
- Kimi zaman hakemlik, kimi zaman da arabuluculuk yapma,
- Espirili ve anlayışlı olma,

- Empati yapma,
- Cesaretlendirici,
- Sorunlara çözüm bulmak için çaba harcama,
- Otorite kurar, sınıfı grup olarak cezalandırma yerine, bireysel ceza vermeyi tercih etme,
- Verdiği ödev veya projeleri kontrol etme ve öğrenciye geri dönüt verme,
- Öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak eğitim bilimlerinin temel kavramları yanı sıra her türlü şeyi dikkate alma,
- İyi gözlem yapma, kendini yenileme gayretine sahip olma (Çelikten, Şanal & Yeni,2005).

Kari (2003), araştırmasında bir öğretmenin sahip olması gereken mesleki özellikler üzerine yapılmış birçok araştırmanın yapıldığının altını çiziyor. Bir öğretmen ne kadar çok mesleki özelliğe sahipse öğretmenin o derece öğretme yeteneği de güçlü sayılmaktadır. Buna göre öğrenciler de o kadar etkili öğrenmeler gerçekleştirebileceklerdir.

Peretz (2011), öğretmenin mesleki özelliklerini birtakım genel pedagojik ilkelerin ve yeteneklerin içerildiği profesyonel bilgiler olarak tanımlamaktadır. Bu, günümüzde eğitimcilerin, idare ve karar vericilerin dikkat ettikleri bir husustur. Bu yüzden, öğretmenlerin mesleki özelliklerini geliştirebilecekleri düzenlemeler yine idare ve karar vericiler tarafından hazırlanmalı ve öğretmenleri de katılmaları için teşvik etmelidirler.

Etkili öğretmen, öğrencilerini en iyi şekilde etkileyebilen ve onlara en iyi şekilde yardım edebilen öğretmendir. Yaklaşık onbeş yıl boyunca öğrencileri gözlemleyen, onların eski öğretmenleri hakkındaki görüşlerini dinleyen Walker (2008), çeşitli öğretmen mesleki özelliklerine değinmiştir.

Gall ve Acheson (2010) alışmalarında, en etkili ğretmen mesleki özelliklerini araştırmışlar ve gözlemleri sonucu, bazı etkili davranışları ortaya çıkarmışlardır. Bunlar;

- Anlaşılır olma,
- Çeşitlilik ve esnek olma,
- ğretmeye güdülenmiş olup, öğrenciyi teşvik etme,
- Görev ve ödevye yönelik yaklaşım tercih etme,
- Sert kıyaslamalardan uzak durma,
- Dolaylı ğretimden uzak durma,
- Ödüllendirme ve öğrenciyi teşvik edecek şekilde davranma,
- Uygun tartışma methodları kullanma,
- Zamanı etkili ve verimli bir biçimde kullanma,
- Katılımcı ğretim ortamı hazırlama,
- Öğrencilerdeki gelişimi gözlemleme.

Verilen bu özelliklerin yanısıra öğretmenlerin sahip oldukları bazı roller bulunmaktadır. Bu rolleri öğretmenler ne kadar etkili uyarlayabilirlerse, verdikleri eğitim de o kadar adaletli, nitelikli ve kaliteli olacaktır. Bahsi geçen roller aşağıda verilen şekildedir (elikten, Şanal ve Yeni, 2005);

Temsilcilik: Bu rol, öğretmenlere dıştan bakıldığında gözlemlenebilmektedir. İyi bir ğretmen aynı zamanda iyi bir temsilci de olabilmektedir. Bu mesleği üstlenen kişi sadece sınıf içi değil, sınıf dışı veya okul dışı da bu mesleğinin gerektirdiği sorumlulukları dikkate alarak hareket etmelidir. Parçası olduğu ğretmen grubunu veya okulu temsil ettiğini unutmamalıdır. Bunu hem hareketleri, hem kıyafetleri hemde konuşmalarıyla, yeri geldiğinde gösterebilmelidir. Öğretmen yaptığı ve yapacağı tüm davranışlar için topluma karşı sorumluluk duymalıdır.

Liderlik/başkanlık: Öğretmenler temsilcilik gibi, liderlik vasfı da taşımalarıdır. Sınıfı yönetme yeri geldiğinde de rehberlik etme bu rolle ilgilidir. Bu genellikle doğuştan geldiğine inanılan bir özelliktir. Liderlik ruhu

taşıyan öğretmenler etrafındakileri etkileyebilmektedir. Öğretmenler liderlik yaptıkları sınıfı iyi yönetebiliyor aydınatabilmektedirler.

Öğreticilik: Öğretmen, kendi uzmanlık alanıyla ilgili bilgileri aktaran kişidir. Sınıfta bulunan tüm öğrencilerin aynı algılamaya sahip olamayacağını, öğrencilerin zaman zaman birbirlerinden farklılık gösterebileceğini düşünüp hareket etmelidir.

Bu duruma uygun plan ve program hazırlayarak ders işlemektedirler.

Arabuluculuk: Özellikle sınıf içinde öğrenciler arası olası problemler durumunda öğrenciler arasında adil olup ortayı bulmaya çalışmalıdır. Taraf tutmadan orta yolu bulma ve iki tarafın da anlaşmalarını sağlamalıdır. Anlaşmazlıklar, çatışmalar, yanlış anlaşılmalardan kaynaklanabilecek sorunlar, sınıfın etkileşim ve öğrenme atmosferini bozguna uğratmadan öğretmenlerin orta yolu bulması ile sona erdirilmelidir.

Hakemlik: Öğretmen okul tarafından hazırlanmış kurallar listesi veya adil olarak hazırlanmış sınıf içi kurallar listesinin uygulayıcısı olduğundan, hakemlik görevini üstlenmiştir. Öğrencilerin içine düştüğü sıkıntılı durumlarda ilk olarak yardım isteyeceği şahıslar öğretmenleridir. Bu durumda, öğrenciyi bulunduğu sıkıntılı durumdan kurtarmak adına öğretmen öğrencisine rehberlik etmekte ve hakemlik yapma durumundadır. Hakemlik, sadece okul içinde değil, kimi zaman da öğretmenlerin, topluma karşı sergilemesi gereken bir roldür.

Rehberlik: Öğrenciler, ilk okul yıllarından itibaren öğretmenlerin rehberlik davranışlarıyla karşılaşmaktadırlar. Neticede topluma ayak uydurabilmeleri için öğretmenlerin rehberlik ettikleri yolda yürümelidirler. Kelime anlamı olarak "bilgi verme" işi olarak görülen rehberlik, öğretmenler tarafından öğrencileri toplumdaki olaylardan, gelişmelerden ve yeniliklerden haberdar etmeleri ile gerçekleştirilmektedir. Buna, lise öğrencisinin mezun olduktan sonra, toplumda karşılaşabileceği sıkıntılardan öğrenciyi haberdar etmek örnek olabilir.

Yukarıda belirtilmiş olan temsilcilik, liderlik, öğreticilik, arabuluculuk, hakemlik ve rehberlik tüm özellikler her öğretmen için temel, geçerli ve zorunlu olmalıdır. Bir öğretmenin sınıfta tam bir lider konumunda olması, öğretmen işini gerektiği gibi yapması, öğrenciler arasında herhangi bir problemde tarafsız olması ve onları en iyi şekilde yönlendirmesi dikkate değer önem taşımaktadır. Bu unsurların geçerli olduğu bir sınıf, demokratik ve disiplinli bir ortama sahip demektir. Bu unsurlar tüm dersler için geçerli görülmektedir. Özellikle öğrenme ortamının sınıf dışı olduğu yerlerde. Resim ve sanat dersleri buna iyi bir örnek olarak gösterilebilir.

2.1.7. Sanat

18. yüzyılda estetiğin insan hayatına girmesiyle dünyada pek çok gelişme değişmelere neden olmuştur. Bugün sanatın hayatın her yerinde yer alması da bu eski temele dayanmaktadır. Bugün sıklıkla karşılaştığımız sanat için her ülke kendi kültürüne, çevresine ve tarihi mirasına özgü çeşitli çalışmalar yapmaktadır.

Şüphesiz ki sanat, tüm ülkeleri bir araya getirebilecek bir güce sahiptir. Bu nedenle ona verilen değer de gittikçe artmaya devam etmektedir. Bu ülkelerdeki devletlerin kimi zaman, okullar için destekleriyle kimi zaman da, yaratıcı çalışmalar için hazırladıkları platformlarla gözlenebilmektedir. En sık rastlanan ise, okullarda sanat eğitimi destekleyecek şekilde verilen derslerden oluşmaktadır. Bunlardan en önemlilerinden biri de, resim iş dersi olarak görülmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı bu alanda ve bu doğrultuda yapılacak tüm çalışmalar hem ülkeyi hem de kişilerin ufkunu açacaktır. Dünya çapında resim iş dersleriyle ilgili her ne kadar çalışma bulunuyorsa da, bu dersleri verecek olan öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarının dikkate alındığı, değerlendirildiği veya yorumlandığı pek fazla çalışmaya rastlanmamıştır.

Sanat günümüzde tüm insanlık için büyük bir rol oynamaktadır. Kimi zaman, bir ülkenin ne kadar gelişmiş olduğunun bir göstergesi olurken, kimi

zaman da ülkelerin kaynaşmasını sağlayabilmektedir. Currie(2010)'a göre, Sanat ve sanat konseptler için, insanlar pekçok sezgisel yorumlamalarda bulunmaktadır. Kendisi, sanatın konseptinin kişiden kişiye şartlara göre şekillenebileceğinin altını çizmiştir.

Dutton (2009) sanata ve sezgiye Charles Darwin'in evrim teorisi ışığında bir araştırma yaparak bakmıştır. Darwin'in teorisi göz önünde tutarak, sanatın oluşmasında insan içgüdüünün büyük rol oynadığını ve aslında bu içgüdülerin insanların bilinçdışı hareketlerinde gizlendiğinin üstünde durmaktadır. Yazar sanatı, insanın en karmaşık ve çeşitli şekillerde elde edebileceği iş olarak özetlemektedir.

Sanat yapmanın gerektirdiği unsurları; mantıklı seçim yapmak, sezgisel yetenek ve yüksek derecede kazanılan yetenekler olarak sıralamaktadır. Bunu tanımlamak adına örümcek örnek alınabilir. Örümcek ağının ne kadar sanatsal bir yapıt olduğunun altını çizerken, yazar, örümcek ağı yapabilen her örümceğin aynı ağı hiçbir fark olmadan, kusursuz bir şekilde yapabileceğinin üzerinde duruyor. Öte yandan, sanatın, farklı kişisel ifadelerden de oluşabileceğini söyleyerek, bu sebepten dolayı da bugün sanatın sayısızca çeşitlendiğini düşünüyor.

Sanat, ayrıntı ve detaylarla kaplı olmasının başlıca sebeplerini, farklı gelenekleri, tarzları bir araya getirmesi, bir artistin geçmiş deneyimlerini, fantazilerini, duygularını ve hayal gücünü sergilemesi olarak görmektedir.

Porter (2009), bugün sanatı eskiyle kıyaslayarak ve aynı zamanda hayattaki gelişmeleri göz önünde tutarak, bugün sanatın eskiye göre modernleştiği düşüncesini öne süren bir çalışma ortaya koymuştur. Çalışmasında, estetiğin onsekizinci yüzyılda güzel sanatların insan hayatına girmesiyle başladığını vurgulayarak, günümüzde sıklıkla kullanılmasına karşın, çok ender şekilde incelendiğini öne sürmektedir.

21. yüzyılda sanat değerlendirilirken, Kleiner (2010), sanat tarihçilerinin sordukları soruların üzerinde durmuştur. Bugüne değer biçmek için, geçmiş öğrenmenin şart olduğunu belirtirken, objelerin, eserlerin hangi zamana ait olduğunu sorgulamak, tarihçileri bugünün değer yargılarına vardiıyor.

Bir resim çalışması hazırlanırken, hafıza çok önemli bir rol oynamaktadır. Bir yapıt oluşturulmadan önce, birşeyden etkilenilir ve yapıtta sunulan da etkilenilen şeyin onu yapan insandaki değerini yansıtır. Artist onu hafızasındaki temel özelliklerini canlandırarak hazırlar. Algılanan hissiyat hazırlanan yapıtta bir şekilde ifade edilmektedir. Bu sebepten dolayı da zihin sanatın temel faktörlerinden biridir (Henri, 2007).

Stecker (2010) sanatı, ifade etme işi olarak nitelendiriyor. Onsekizinci yüzyılda insan hayatına giren güzel sanatların, beş temel kısımdan oluştuğunun altını çiziyor. Bunlar; şiir, ressamlık, heykel, müzik ve mimarlık olarak sıralanmıştır.

Dickie (1987) sanat için yaptığı yorumlardan yola çıkarak, aşağıdaki ifadelerde bulunmuştur;

1. Bir sanatkar, sanat işi yapmanın ne anlama taşıdığını iyice bilen kişidir.
2. Sanat işi, el ile yapılan bir çeşit yapıt olup sanat dünyasına sunulmak için hazırlanmıştır.
3. Toplum, kendilerine gösterilen nesneyi anlamaya çalışan insan grubundan oluşmaktadır.
4. Dünya sanatı tüm dünyadaki sanat sistemlerinin oluşmaktadır.
5. Dünya sanat sistemi, bir sanatçının kendi eserini tüm sanat dünyasına sunduğu çatıdır.

Tarih incelendiğinde, Grek-Roman kompleks kültürünün yansımalarını şiir, müzik veya figüratif sanat yapılarında görmek mümkündür. Tüm bunların yanında revizyonistler, insan hayatına onsekizinci yüzyılda girmiş olan estetiği tüm

karakteristikleriyle, özellikle sanattaki güzellik teorisi olarak açıklamaktadırlar ve yine onlara göre bu güzellik Tanrı'nın yaratmış olduğu doğal şeyler olarak görmektedirler.

Ortaçağlarda ise, şiir, müzik, resim, heykeltraş, veya mimarlığı birbirine bağlayan 'güzel sanatlar' bulunmamaktaydı. Ortaçağ müfredatı, yedi liberal daldan oluşmaktaydı. Bunlar  niversitenin ilk dört senesini teşkil eden 'trivium' adı altındaki    dilbilgisi sanat dalı olan; gramer, mantık ve konuşma sanatıdır. Geriye kalan dört dal ise 'quadrivium' adı altındaki matematiksel sanata aitti. Bunlar aritmetik, geometri, astronomi ve müziktir (Davies, Higgins, Hopkins, Stecker & Cooper, 2009).

Ferraro ve Andreatte (2010)'a göre, yüzyıllarca sanatın tanımı yapılmış ancak, tüm Dünyada bunun için ortak bir görüşe varılamamıştır. Yazarlar kendilerine göre anlamlı ve okuyucular tarafından sanatı anlaşılır kılabilecek açıklamada bulunmuşlardır. Bu açıklamaya göre sanat, kişilerin bazı belli başlı yeteneklerini, aktivitelere dahil ederek, toplumda estetiksel olarak anlamlı görülebilecek bir ürün ortaya koymalarıdır.

Her toplumun, sanatın iyi veya kötü olup olmadığını yargılayacak bazı değerlendirmeleri bulunmaktadır. Bu değerlendirmele ülkeden ülkeye fark etmesinin sebeplerinden biri de, sahip olunan farklı kültür özellikleridir. Öte yandan, sanatı anlamak için sanat tanımından öteye gidip, insanlar ve toplumlar için sanatın fonksiyonlarını incelemek gerekmektedir.

1. **Sanat birey için memnuniyet sağlamaktadır:** Meydana getirilen bir sanat eseri, hem sanatçı, hem de sanat eserini izleyen biri için önemli ölçüde memnuniyet verici olabilmektedir. Bireylerin hayatlarındaki temel ihtiyaçları dışında başka hiçbir şey ile bağlantılı olmadıklarını düşünmek çok zordur. Her ne kadar bu temel ihtiyaçları karşılamak için tüm enerjilerini harcıyor olsalarda, ayni enerjiyi hatta fazlasını bile

sanat yoluyla elde edebilmektedirler, çünkü, sanatla uğraşırken bir nevi de olsa insanlar genellikle stresli kovalamacalarına ara vermektedirler.

Psikolojik olarak iki taraf için de etkili fonksiyonlara sahip olan sanat, iki açıdan değerlendirilebilmektedir. Hem artist, hem de sanatı takip eden kişi için sanatla uğraşmak, içlerindeki enerjiyi somut olarak ortaya çıkaracaktır. Bu, resim çizerek, heykel yaparak, oyun yazarak veya dans ederek yapılabilmektedir. Açığa çıkarılan enerji sanatçıya müthiş bir haz vermektedir.

Seyirci için ise, sanatçıda olduğu gibi bir memnuniyet söz konusudur. Pozitif duygularla yapılan sanatta, seyirci de aynı enerjiyi alabilmektedir. Sanatta kullanılan birçok şey izleyicinin kafasında aradıkları duyguları, hayal edip zaman zaman hayal bile edemeyeceği duyguları ortaya çıkarmalarına yardımcı olacaktır. Bu memnuniyet verici duygular kişide zihinsel olarak rahatlamalar sağlamakta ve hayatlarında stres yaratacak şeyler için gerekli dengelemeleri yapmalarını sağlayacaktır.

2. **Sosyal bütünleşme:** Sanat tarafından bireylere sağlanan pozitif duyguların yanında toplum için de daha geniş çaplı ve uzun ömürlü olacak etkiler bırakmaktadır. Toplumların sahip oldukları ortak noktaları öne çıkararak yapılan sanat, ülkeyi her zaman ileriye götürecektir. Bu sebeple sanat toplumun bütün olarak kalkınmasında büyük bir rol oynamaktadır.

Sanatçı ait olduğu toplum özelliklerinin farkında olduğu için, eserlerinde de bu özellikleri yansıtacak şekilde hareket edecektir. İnsanın toplumdan ayrılamayacağı gibi, insanın ürünü olan sanatı, insandan ayırmak mümkün değildir.

Yine sanat, her toplumun kendi aynası olduğundan, toplumun birçok özelliği sanat eserlerinde görülebilmektedir. Sanat, toplum yanında tüm Dünya

için de önemli sayılmaktadır, çünkü sanat eserlerine bakarak, eserlerin hangi döneme ait oldukları görülür. Aynı zamanda o döneme ait özelliklerle bugün arasındaki farkları görerek toplumun ne gibi değişikliklerle karşılaştığı hakkında yargılara varmak mümkündür. Bu sebeple sanat tarihi hakkında da bilgi sahibi olmak bütün toplumlar için önemlidir.

Honour ve Eleming (2005)'e göre her insan toplumu için sanat, toplumun kendine özgü birtakım inançlardan, gelenek ve göreneklerden, manevi özelliklerden, sosyal kodlardan, sihirle ilgili şeylerden, efsaneler veya tarihle ilgili olaylardan oluşan kompleks bir yapıya sahiptir.

Bütün bu özelliklerin yanı sıra, sanat, yaşayan bir canlı gibi, iç büyümelerden veya dış baskılardan dolayı, sürekli yeniliklerle karşı karşıya kalmaktadır. Durağan toplumlar veya istikrarlılığı amaçlayan toplumlarda, sanattaki değişiklik çok ani ve hızlı bir şekilde görülmektedir. Parry (2011), sanat eserlerini tanımlarken, insanların eserleri incelerken, eserin orijinallliği hakkında bilgi edindiklerini, hatta eserlerin nasıl ve hangi duygularla hazırlandıkları hakkında bilgi edinebileceklerinin altını çizmiştir.

Bazı sanatlar saf veya katıksız olmayıp, karışımdan meydana gelebilmektedirler. Bu tür sanat eserlerini hazırlayan sanatçılar, diğerlerine göre üstünlük sağlamaktadırlar, çünkü daha yaratıcı olmakla beraber kritik belirgin özelliklere sahiptirler. Kolaj sanatı buna bir örnek olarak gösterilebilir (Levinson, 2011).

Timby (2009)'nin açıklamalarına göre, sanat, bir hareketin yeteneklerle gösterilmesi olarak tanımlanmaktadır. Sanatçılar kendilerinden önceki sanatçıların eserleri hakkında bilgi toplayıp, onların deneyimlerinden yararlanıp, bu yetenekleri kendilerine geçirebilirler. Bu yüzden öğretmenler de bu özelliği göz önünde tutup, verecekleri sanat eğitimiyle bahsi geçen özellikleri öğrencilerine iletme fırsatı yakalayabileceklerdir.

2.1.8. Sanat Eğitimi

Genel olarak eğitim bir toplumun kalkınmasına, ileri gitmesinde ve diğer ülkelerle kendisini kıyaslamasına yardımcı olmaktadır. Sanat başlığı altında da eğitim aynı öneme sahiptir. Daha önceki açıklamalarda da belirtildiği gibi, toplum bireylerinin, sanat tarihi hakkında bilgilerinin olması, onların, ülkelerinin geçmişi, şu an sahip oldukları ve sahip olabilecekleri hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olmaktadır. Sanat, çok eski temellere dayanmaktadır.

İlhan (1994), "Türkiye Üniversitelerinde Seçimlik Güzel Sanatlar Derslerinin Değerlendirmesi" adı altındaki doktora tezinde zorunlu seçmmlilik ders olarak konulan güzel sanatlar derslerine aslında plastik sanatlar boyutuyla değerlendirmiştir. Yapmış olduğu araştırmadan yola çıkarak aslında, üniversitelerde plastik sanatların, sanat eğitimi altında ders olarak verilmesi gerektiği görülmüştür.

Freedman ve Stuhr (2004), yapmış oldukları araştırmada, ulusal ve uluslararası sanat eğitmenlerinin güzel sanat dersleri için geleneksillikten çıkıp daha güncel kültürel görsel durumlar için kendilerini geliştirdiklerini vurguluyorlar. Bu sebepten dolayı özellikle görsel sanat eğitimi bu ve bunun gibi sebeplerden dolayı değişikliğe uğramaktadır. Bu değişikliğin kökleri çok öncelere uzanmaktadır. 19.yüzyılda okuldaki sanat dersleri alanına dizayn da eklenmiştir. 1920'lerde sanat dersi verilmeye başlanmıştır, 1930'lu yıllarda sanat günlük hayatta sadece bir slogan halindeydi. İkinci Dünya Savaşı dönemlerinde ise sanat, özellikle görsel propagandalar için yapılmaktaydı. Oysa ki o günlerden bu günlere gelene kadar sanat artık popüler kültürdeki önemli olaylara göre değişiklik göstermiştir. Bu yüzden bu dersi verecek tüm öğretmenleri ders anlatımı için yeni bir dile ihtiyaç duymaktadırlar. Araştırmacılar bu noktada resim dersi verecek tüm öğretmenlerin, hem dersi verecekleri bölge ile ilgili hem de dünyadaki gelişmelerle ilgili yeterli bilgisinin olması gerektiğini vurguluyor. Resim iş dersinin, diğer derslerden daha farklı olduğunun altını çizen yazarlar, yeni

öğretim stratejilerini ve teknolojilerini kullanmak ve bu derse uygulamak için eğitim programlarında zaman zaman değişikliğe gidildiğini gözlemliyorlar.

Browie (2011), sanatı hayatın vazgeçilmez ve ayrılmaz bir bileşeni olarak görmektedir. Bu sebepten ötürü, resim iş ve diğer sanat derslerinin çocukların eğitiminde çok gerekli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca resim iş öğretmenlerinin, sanat eğitimini aktif ve vazgeçilmez kılmaları için, ülkeleri, uzun dönem politika ve pratik yapmaya davet etmiştir.

Yine Avusturalya'da Ewing(2011) tarafından yapılan *'The arts and Australian education: realising potential'* adlı çalışmada, sanat yönünden zengin veya fakir olduğu eğitim programlarının etkileri ele alınmış ve sanatı destekleyecek her türlü politikanın ve pratiğin üzerinde durulmuştur. Çalışmaya göre, sanat yönünden zengin eğitim programlarında öğrenciler akademik veya sosyal yönden gelişmiş olmakla beraber yaratıcı ve ihtiyaca yönelik kritik düşünme yeteneğine de sahip olmaktadır.

Özellikle günümüzdeki teknolojik vb değişimlere bakılarak bilgiye duyulan ihtiyacın giderek daha çok arttığı ve artmaya devam edeceği söylenebilir. Bunun sebebi, insanların çağa ayak uydurmaya çalışmalarıdır. Öğrencilerin bu bilgileri edindikleri yer okul ise, yine okullarda öğrencilere sanatın önemini, insanın hayatındaki yerini, toplum ve ülke için değerinin belirtileceği bir sanat eğitimi verilmelidir. Sanat eğitiminin verilmesinin bir diğer sebebi ise, bu yönde ilgisi olan öğrencileri ayırt edip, onlara bu yöndeki kabiliyet ve ilgilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktır.

Çok yönlü eğitim gereksinimi bulunan insanın, başlıca yönlendiricilerinden biri sanat eğitimidir. Çünkü insana küçük yaştan itibaren verilebilen bu eğitim, bireyin hangi yönde gelişebileceğini gösterebilmektedir. Örneğin öğretmenler, öğrencilerin mesleklerle ilgili bir tiyatro oynamaları sonucunda, onların nelerle ilgilendiklerini ve hangi mesleklere yatkın olduklarını ayırt edebilmektedirler.

Sanat bugün, hemen hemen her an insan hayatında yer almaktadır. Sanatı bugün kahvaltı yaparken, kahvaltı tabağındaki motifte, elbiselerdeki dizaynda, mobilyalarda görmek mümkündür. Sanatın bu denli karşılaştığı bu zamanda, bireyleri ona yönlendirecek bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. İnsan hayatından ayrılmaz bir parça olarak görülen sanat için gerek aileler, gerekse okullar tarafından beklenen herşey ertelenmeden yapılmalıdır (Mercin & Alakuş 2007).

Silver (2012), araştırmasında sanat ve kültür üzerinde durmuştur. Nasıl ki bir sanat eseri, o ülkenin kültürel, sosyal veya psikolojik özelliklerini taşıyarak tüm bu insanları bireylere yansıtıyorsa, bireylerin de bu özellikleri sanat eserlerinde ayırt edebilecek, inceleyecek veya değer yargılarına vardırabilecek bilgiler edinmelidirler.

İnsanlar sanat eserlerine gözlemlerken, gördükleri, dinledikleri veya tattıkları şeylerle kendilerinde bazı duygular canlanır. Bu canlanan duygularla, sanat eserlerinde kendilerine ait birşeyler bulmaya başlarlar. Bu durumda kişinin bu sanat dalına ilgisi artar. Artan ilgiyle, aslında bireyin kişilik özellikleri daha belirgin bir hal almaktadır. Böylelikle kişiler daha sık eserlerle özdeşleşir ve izlemekten, dinlemekten veya tatmaktan daha çok haz duyarlar (Herzogenrath, 2012).

İnsanların sanat eserleriyle karşılaştıkları ilk andan itibaren, o sanat eseri bireyin belleğine kaydedilmektedir. İkinci kez aynı eserle karşılaştıkları zaman ise, kişi o eseri ilk gördüğü anı, zamanı ve mekanı hatırlayacaktır. Bu zaman zaman bir şarkı olması yanında, roman, film veya bunun gibi diğer sanat eserleri de olabilmektedir. Bunun yanında film, tiyatro veya bir şarkı sözü insana o eserde kendini görmesine sebep olabilmektedir. İnsan eserde ne kadar kendini görürse, düş gücü de buna paralel gelişme gösterir, çünkü kişi bunu yaparken zihninde canlanmalar yapmaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı, birey ve sanat kavramları birbirlerini etkileyebildiğinden, bireylerin olaylara bakış açısının değişmesi de

bunun bir ürünü olarak görülmektedir. Böylelikle sanatın eğitimi, insanın hem görsel hemde zihinsel ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Norman & Ryrie, 2009).

Sanat eğitimi gereklerinden bir diğeri ise sanat eserlerinin bireylerin kendilerini diğer bireylere ifade etme aracılığı yapmasıdır. Örneğin, bir şarkı sözü yazılırken kişi çeşitli karmaşık duygulara sahiptir. Sanatçı bunu yaparak, aslında kendisini dinleyicilere ifade etmektedir. Bu sadece şarkı sözü değil, bir karikatür veya bir resim de olabilir. Önemli olan ne anlatılmaya çalışıldığına dair fikir edinebilmektir. Bu açıdan bakıldığında da, insanların ne anlatmak istediğini anlamak için yine sanat eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Sanat dil, din, ırk vb unsurları ayırmayan küresel bir iletişim aracı olarak görülebilir. Küresel bir iletişim aracı olan sanatın da, eğitimi gerekli zamanda verilmediği takdirde, karşı duyguları, düşünceleri, tarzları vb durumları anlamada kişi, eksik olacağından, o düşünceye karşı da saygı duymayabilecektir (Bennett, 1959).

Atkinson ve Dash (2005), sanat eğitiminin özellikle ilkokul dönemlerinden itibaren verilmesi, hem çocukların, hemde öğrencilerin hayatlarıyla iç içe bir durumda olan kişisel, sosyal ve kültürel durumları keşfetmede çok yararlı olduğuna dikkat çekmektedir. Bunun altını çizirken, devletin de bu yönde yurttaşlarını teşvik etmesi, onları aktif kılacağını vurguluyor. Dünyadaki resim öğretmenlerinin görüşlerine yer verilen bu kitapta, her yaştan farklı yaratıcı projeler geldiğini ve bunların sadece ülke için değil, ülkeler arasında da toplumları bir araya getirdiği için önemli bir rol oynadığından bahsedilmektedir.

Bresler (2007), sanat eğitime farklı bir bakış açısıyla bakarak, sanat eğitimiyle ülkelerin ekonomik yönde de etkilenebileceğinin altını çiziyor. Buna örnek olarak da endüstriyel yarış gösteriyor. Sanat eğitiminin etkili verildiği ortamlarda bu yarışta ilk sırayı kapmak mümkün. İngiltere özellikle ekonomik yönde kalkınma için kurulmuş, devlet destekli dizayn okuluna, 1835 yılında onayı vermiştir. Hemen hemen tüm endüstrileşmiş uluslar aynı politikayı örnek olarak ele almışlar ve bu yönde kararlar almışlardır. Bu politikayı onaylayan devletler de bu yönde yapılacak yatırımlar için hazır halde beklemişlerdir. Macaristan ise,

bundan yola çıkarak ilerleyen zamanlarda eğitimin her kademesine sanat eğitimi dersine yer vermiştir. Bu bağlamda sanat eğitimindeki tüm bu unsurların kapsandığı ve en etkili şekilde verilebileceği bir ders te resim iş dersi olabilir.

2.1.9. Resim İş Dersi

Aktaş (2005), araştırmasında resim iş dersinin, kişinin yaratıcı güçlerini ortaya çıkaran estetik eğitimi olarak görmektedir. Bu derse başlamadan önce, öğretmenlerin hazırlaması gereken temel unsurlardan bazılarını; konu, çalışma alanı, amaç ve davranışlar, araç ve gereçler, ders öncesi hazırlık, öğrenciyi hazırlama, güdüleme olarak görmektedir. Yazar her ne kadar önemli noktalara değinmişse de, yaptığı araştırmada, ilkokullardaki haftalık ders programındaki yirmibeş saatten sadece birinin resim iş dersine ayrıldığını vurgulamaktadır. Araştırmacı ders saatlerinin azlığına dikkat çekmenin yanında, bu derslerin de yeterli düzeyde uygulanmadığını savunmaktadır.

Ders işlenirken, öğrencileri özgürleştirmeye çalışmak onun gelişmesini sağlamaya yardımcı olmaktadır. Böylelikle yaratıcılığı geliştirecektir. Özgürleştirilen öğrenciler, başkalarından emir beklemeyen, ezbere dayalı olmayan, aktif öğrenmeler gerçekleştiren, kendini net ifade edebilen, özgüveni tam olan, yeni şeyler ortaya koymaya çalışan, problemle karşılaştığında kaçmayıp, çözüm üretmeye çalışan, yeniliklerden yaralanan ve karşıt düşüncelere saygı duymayı öğrenebilen bireyler olarak topluma dahil olurlar. Burada önemli olan resim iş derslerindeki etkinlikleri bu unsurlara göre düzenleyebilmektir (Mercin & Alakuş 2007).

Resim iş dersi aktiviteleri çocukların hem zihinsel hemde fiziksel durumlarını etkileyecek faktörleri içermektedir. Öğrenci, resim iş aktivitelerindeki araçları kullanırken fiziksel, bu araçları kullanarak hayal gücündekileri yansıtırken ise, düşünsel gücünü kullanmaktadır.

Resim iş aktivitelerini yaparken çocuklar, problem çözmeyi, varsaymayı, dizayn etmeyi ve etki tepkiyi öğrenmektedir. Aktivitelerde kullandığı araç gereçlerle ise, yeni konseptleri, renklerin nasıl değiştiğini, kağıtların birçok şekilde kullanılabileceğini, benzerlikleri ve farklılıkları öğrenerek, düşünsel güçlerini esnekleştirir. Örneğin kolaj yaparken öğrenci, farklı maddelerin özelliklerini keşfetmeyi, ayırt etmeyi, bağlantılarını öğrenerek çalışma için ilişki kurmaktadır (Mayesky, 2012).

Piaget(1964)'in insanların bilişsel gelişimini aşağıdaki gibi tanımlamıştır.

1. **Duyusal motor dönemi (0-2 yaş):** Piaget'e bilişsel gelişimin ilk basamağı olan bu evrede emme, dokunma veya tutma gibi basit ve temel refleksler içerilmektedir. Bu dönem içerisinde bebek, dünyayı keşfetmeye başlar ve sözsüz iletişim kurmaya çalışır. Bu sürecin ilk başında nesnelerin kalıcılığının farkında olmayan bebek, sürenin sonuna doğru nesne ortadan kaldırıldığında halen nesnenin varlığının farkında olup onu geri almak isteyecektir. Yine bu süreçte doğuştan getirilen birtakım refleks hareketler yönlendirilebilir hareketlere dönüşecektir. Özellikle, elini nesneye doğru uzatıp, onu almaya çalışma buna bir örnek olabilir.
2. **İşlem öncesi dönem (2-7 yaş):** Bu dönemde çocuklar düşünmek ve iletişim kurabilmek için sembolleri kullanmaya başlar. Zihinsel işlemlere başlayarak dil becerilerini geliştirirler. Resimleri ve sembolleri anlamaya başlar. Hayal kurarak oyun oynarlar, zihinsel hayali resimler yaparlar ve gösterirler. Kelime dağarcıkları dört yaşından itibaren hızla gelişir. Avaraj olarak iki bin kelime öğrenmiş olurlar. Bir maddenin görüntüsü değişse de, yine aynı madde olduğunu henüz farkedemezler. Örneğin ince uzun bir bardağa koyulan sütle kısa ancak geniş bir bardağa koyulan sütün aynı miktarda olabileceğini düşünemezler. Bu dönemde çocuklar ben merkezci olduğundan, herkesin kendisi gibi düşündüğünü ve hissettiğini zannederler.

3. **Somut işlem dönemi (7-11):** Bu dönemle çocuk ben merkezcilikten sıyrılmaya başlar. Nesneleri, renkleri veya şekilleri anlamlı bir şekilde ayırabilir. İşlem öncesi dönemde sahip olmadıkları madde, uzunluk, ağırlık hacim veya alan korunumunu kazanmış olurlar. Bir diğer deyişle, farklılıkları ve benzerlikleri anlarlar. Aynı zamanda maddenin durumu değişse de yine aynı madde olduğunu ayırt edebilmektedir.
4. **Soyut işlemler dönemi (11-15):** Hipotez kurarlar. Soyut düşünebilirler. Örneğin akıldan çarpma veya bölme yapabilirler. Problemler için çözüm üretebilirler. Karşılaştırma yapabilir ve düşüncelerini organize edebilirler.

Yukarıda belirtildiği gibi Piaget özellikle geliştirmekte olan çocukların öğrenmelerini kategorize etmiştir. Küçük yaştan verilecek eğitimlerin de bu kategorilerin içeriklerini dikkate alıp öğretmenlerin ona göre ders planlamaları ve uygulamaları gerekmektedir. Tıpkı bir öğrencinin toplamayı öğrenmeden çarpmayı öğrenemeyeceği gibi.

İnanç, Bilgin ve Atıcı (2005)'e göre Piaget, çocukların bilişsel gelişimlerini tanımlayabilmek adına, biyolojik gelişimleri üzerinde durmuştur. Yine onun kuramına göre çocuklar aktif olmalı ve içsel motivasyona sahip olmalıdırlar. Yazarlar çalışmalarında Piaget'e göre en önemli şeyin eğitimde yaratıcı düşünmeye ve eleştirel düşünmeye yer verme olduğunun altını çizmektedirler.

Piaget'nin yukarıda verilen bilişsel tanımlamalarına göre, çocukların yapacakları resim iş aktivitelerinde gelişmeler göstereceklerdir. Örneğin, bir çocuk resim yaparken, dört karar vermektedir. Birincisi, resimde ne çizeceğine karar vermek, ikincisi, ne ile ve nasıl çizeceğine karar vermek, üçüncü olarak ne kadar sürede bitireceğine karar vermek ve son olarak resmi nasıl değerlendireceğine karar vermektir.

Çocuklar büyüdükçe resim iş etkinliklerinde daha çok şey yansıtmaya başlarlar. Örneğin hissettikleri, semboller, olaylar veya gerçek objeler gibi. Çizim artık onlar için kendilerini daha çok ifade edebilen bir aktivite halindedir. Özellikle bu sözel olarak pek fazla gelişmemiş çocuklar için çok önemlidir. Bu kimi zaman psikologlar tarafından bile çocuğun kendisini ifade edebilmesi için kullanılan bir yöntemdir (de la Roche, 1996).

Lowenfeld (1987)'e göre işlem öncesi dönemde (2-7 yaş) çocuklar için şema henüz yeni gelişmektedir. Çocukların özellikle dört ve yedi yaş arasındaki çizimlerde, çizecekleri şey ile ilgili dikkatlerini en çok çeken şeye önem verirler. Bu birinin saçları veya giysisi olabilir. Bu dönemde boyutlar hakkında yeterli düşünemedikleri için bir insanın boyu, aynı resimde çizdiği bir ev kadar veya daha büyük bile olabilmektedir.

Somut işlemler döneminde (7-11 yaş) de, çocukların beş duyu organına hitap edecek somut gösterimlerle onlara resim iş etkinlikleri düzenlenmelidir. Örneğin bir portokalin kendisi çocuğa verilerek, o portokalin resmini çizmesini sağlamak gibi. Buradaki özellik, etkinliklerin somut nesnelerle yapılıyor olmasıdır.

Soyut işlemler (11-15 yaş) döneminde, etki tepkiyi belirtebilecek, eleştirel ve düşünsel gücün aynı zamanda kullanılabildiği dönem olduğundan, öğrenciye kıyaslama veya değerlendirme yapabileceği etkinlikler verilebilir. Örneğin, öğrencinin resim çizerek, sigaranın sağlığa zararlarını anlatmasını sağlamak, onun bu güçlerini kullanmasına ve geliştirmesine yardımcı olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığındaki Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı Görsel Sanatlar (Resim) dersi öğretim programına göre (2009), programın temel yaklaşımında aktif öğrenme mevcut olup, programda kullanılacak yöntem ve teknikler arasında beyin fırtınası, vızıltı grupları, altı şapkalı düşünme, şiir yazma ve eğitsel oyunlar yer almaktadır.

Yine Türkiye Cumhuriyeti MEB (2012)'nin resmi sitesinde yayınladığı resim iş dersindeki konular aşağıdaki gibidir;

1. Dikkat ve el göz koordinasyonu çalışmaları,
2. Renk kavramı,
3. Yoğurma Çalışmaları,
4. Boyama çalışmaları,
5. Baskı Çalışmaları,
6. Kağıt işleri,
7. Alçı işleri,
8. İki boyutlu çalışmalar,
9. Boncuk İşleri.

Resim iş derslerindeki etkinlikler için genel amaçlar;

1. Resim iş çalışmalarında temel iş alışkanlıkları kazanır.
2. Çeşitli araç gereçleri uygun ve ekonomik şekilde kullanma alışkanlığı kazanır.
3. Yeni ürünler ortaya çıkararak etkin olma alışkanlığı kazanır.
4. Boş zamanlarını yararlı ve zevkli bir şekilde geçirmesini sağlayacak alışkanlıklar kazanır.
5. Çalışmaları sonucunda ürettikleriyle kendine güven duygusunu geliştirir.
6. Küçük kasları ile el göz koordinasyonunu geliştirir.
7. Çevre ile ilgili gözlemlerini, izlenimlerini, duygularını ve düşüncelerini resim işçalışmalarıyla yansıtır.
8. Renk çalışmaları ile doğadaki renklerin farkına varır.
9. İş birliği içinde çalışmayı alışkanlık hâline getirir.

Özel amaçlar ise;

1. Resim iş dersinde kullanılan araç gereçleri tanır
2. Resim iş dersindeki çalışmalara hazırlık yapar
3. Araç gereçlerin kullanımına özen gösterir
4. Çalışmalarında temiz ve düzenli olmaya özen gösterir
5. Dikkat yoğunlaştırma çalışmaları yapar
6. El göz koordinasyonunu geliştirici çalışmalar yapar
7. Renkleri ayırt eder
8. Kil hamuru hazırlar
9. Tuz seramiği hamuru hazırlar
10. Tutkal seramiği hamuru hazırlar
11. Kâğıt hamuru hazırlar
12. Yoğurma maddeleri ile çalışırken dikkat edilecek noktaları bilir
13. Yoğurma çalışmaları yapar
14. Parmak boya ile boyama yapar
15. Pastel boya ile boyama yapar
16. Kalem boya ile boyama yapar
17. Sulu boya ile boyama yapar
18. Boya malzemeleri ile boyama çalışmaları yapar
19. Sünger baskısı yapar

20. Yaprak baskısı yapar
21. İp baskısı yapar
22. Patates baskısı yapar
23. Kâğıdı yırtar
24. Yırtma çalışmaları yapar
25. Kâğıdı katlar
26. Katlama çalışmaları yapar
27. Malzemeyi yapıştırır
28. Yapıştırma çalışmaları yapar
29. Kâğıdı keser
30. Makasla kesme çalışmaları yapar
31. Kâğıt şekillendirme çalışmaları yapar
32. Boncuk dizer
33. Boncukla çalışmalar yapar
34. Alçı bulamacı hazırlar
35. Kalıpla alçı çalışması yapar
36. Donmuş alçıyı oyarak şekillendirme yapar
37. Yaşantılarını, duygu ve düşüncelerini ifade eden resim çalışmaları yapar
38. Grup çalışması yapmaya istekli olur şeklinde açıklanmaktadır.

Yukarıda belirtilen çalışmalar ve amaçlar, öğrencilerin sanatsal yönlerinin gelişmesini sağlayan, eleştirel ve düşünsel gücünü güçlendiren etkinliklerden bazılarıdır (MEB, 2012)

Koster (2011), kitabında resim iş etkinliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- 1.Çizim
- 2.Boyama
- 3.Kolaj
- 4.Baskı
5. Dokuma
6. Üç boyutlu çizim
- 7.Modelleme
- 8.Heykel

Yazarın yapmış olduğu araştırmada resim iş dersi için genel etkinlikler yukarıda verilen gibidir. Bu etkinlikler önceden de belirtildiği gibi Piaget'in vurgulamış olduğu gelişim evrelerini dikkate alarak içerik hazırlanmalıdır. Bunun yanında farklı araştırmacıların da yaptıkları araştırmalarda, resim iş dersi için daha farklı içerikler de gözlemlenmektedir.

Karayağmurlar, Özen ve Şahin (2005) de çalışmalarında, resim öğretimindeki içerikten bahsederken, sanat eğitiminde hedeflere ulaşabilmenin beş farklı boyuttan geçtiğini vurgulamışlardır. Beş farklı kapsam da birbirlerinden ayırt edilebilecek şekildedir. Bu beş alan aşağıdaki gibidir;

1.Çizgisel çalışmalar:Kurşunkalem, pastel, farklı fırçalar veya keçeli kalemlerle olan çalışmaları içermektedir. Bu araç gereçlerle hazırlanan çalışmalar öğrencinin çizgisel ifade ve yorumlarını yansıtmaktadır. Bu çalışmalar ile öğrenciler yine, çizgi, aksiyon ve düzen gücünü geliştirmektedirler.

2.Renkli çalışmalar: Pastel boya, mum boya, guaj boya, sulu boya, parmak boyası, şeker boyası, akrilik boya, plastik boya, renkli gazlı keçeli kalemlerle yapılabilen çalışmaların tümüdür. Aplikasyonlarda öğrencilerin imgeleri yer almaktadır. Öğrencinin yaşı farketmeksizin, her öğrenci kendi renk ve boya seçimini yapabilme kabiliyetine sahiptir. Bu çalışmalarla öğrenci rengi bir sanatçı gibi tanımaya ve kullanmaya başlar.

3.Üç boyutlu biçimsel çalışmalar: Kağıt hamuru, kil, alçı, cam macunu veya plastisin gibi araç gereçlerle yapılmaktadır. Öğrencilerin, gereç biçim ilişkilerini de öğrenmelerine yardımcı olarak yaratıcılıklarını en üst düzeyde kullanabilmelerini sağlar. Kukla ve gölge oyunları da üç boyutlu çalışmalar içerisinde yer tutmaktadır.

4.Form ve yapısal çalışmalar: Birbirleriyle uyumlu elemanların oluşturduğu bütünlük, bu çalışmaları oluşturmaktadır. Bu çalışmalarda, atık ilaç ve sigara kutuları, legolar, süngerler, prizmalar veya benzeri araç gereçleri oluşturmaktadır. Bu çalışmalarla, öğrenci, gölge, hacim, yükseklik, ışık, kitle veya hareket ilişkilerini kavramaktadır.

5.Sanat yapıtlarının incelenmesi ve temel sanat bilgileri: Resim iş derslerindeki bu alanda amaç, sanatı, sanatçıyı tüm özellikleriyle tanımak ve öğrencilere sanatın önemini anlatarak, onlarda bu yönde ilgi uyandırmaktır. Bu ne kadar küçük yaşta yapılırsa o kadar iyi olacaktır, çünkü çocuk küçük yaşta sanat ve sanatçıyla bir bağ kurabilecek ve bu yönde kendini geliştirme fırsatı küçük yaştan elde etme şansını yakalayacaktır. Bu sadece kuramsal olarak değil, olanaklar dahilinde öğrencinin aktif olarak bilgi edinmesine yardımcı olmak öğretmenlerin sorumlulukları arasındadır. Sergi, kültür, sanat etkinlikleri, müze, tarihi yapıt incelemeleri bu alanda yapılan aktivitelerden bazılarıdır. Gerçek sanat yapıtının incelenmesinin mümkün olmadığı zamanlarda, eseri anlatan slayt, film şeridi, video, bilgisayar veya internetten yararlanılabilir. Bu içeriklerin hepsi de öğrencilerin bu alanda iyi olabilmeleri açısından eksiksiz verilmelidir.

Yukarıda belirtilen beş farklı alanın bir tanesinin bile eksilmesi veya sadece bir tanesine ağırlık verilmesi öğrencinin bu alanda gelişmesine engel teşkil edecektir. Bu noktada öğretmenlere de büyük bir rol düşmektedir, çünkü öğretmenler öğrencilerin gelişim düzeylerini dikkate almakla ve onların eksiklerini tamamlayacak şekilde etkinlikler düzenlemelidirler.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bugün tüm konu alanlarının öğretiminden sorumlu kişiler öğretmenlerdir. Bu sebeple öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının durumlarını gözlemlemek, değerlendirmek ve yorumlamak araştırmacıların görevi olarak görülmektedir. Bu araştırma yapılırken yerli literatüre bakıldığı zaman KKTC’de resim iş öğretmenlerinin eğitim ihtiyaçlarına yönelik hiçbir çalışmaya rastlanmazken, buna benzer bir şekilde, yabancı literatür de tarandığı zaman bu konuda pek fazla araştırmacının bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Bu alanda yeterli çalışmaların olmaması sonucu, sadece KKTC’de değil diğer yabancı ülkelerde de göz ardı edilemeyecek bir eksikliği göstermektedir. Yine buna bağlı olarak, resim iş dersi öğretmenlerine gösterilmesi gereken önemin yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir. Bu sebeple araştırmacının bu bölümde malesef ki sadece yabancı literatür araştırmaları yer almış ve yorumlanmıştır. İlgili araştırmalar 2005 yılı ve 2011 yılları arasında yer almaktadır. Bunun yanında açıklaması yapılan araştırmalar kronolojik bir sıra ile sunulmuştur.

2.2.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Serin (2005), Resim öğretmenlerinin sanatal etkinlikleri ile resim dersi uygulamalarını arasındaki ilişkileri inceleme amaçlı bir çalışma yapmıştır.. Araştırmayı Sivas ilindeki 15 farklı okulda Resim Öğretmenliği yapan 53

öğretmenle gerçekleştirmiştir, veri aracı olarak ta 33 sorudan oluşan bir anket kullanmıştır. Bu araştırmayı hazırlarken yazar, sanatçının demografik özelliklerine, sanatsal etkinliklerine ve resim dersi uygulama şekillerine ilişkin veriler toplamaya çalışmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin %76'sı müfredat programını yetersiz bulurken, %76'sı resim iş atölyelerine sahip olmadıklarını belirtmiştir. Yine öğretmenlerin %54'ü velilerin, öğrenci çalışmalarını kısmen destekledikleri kanısına varılırken, öğretmenlerin %98'i öğrencilerin derslerinde bağımsız çalışmalarına olanak sağlamaktadır. Öğretmenlerin %79'u derslerin bir saat işlenmesini yetersiz bulurken, %76'sı bu saatin haftada 3-4'e çıkarılmasını arzulamaktadırlar.

Resim iş dersi öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerini değerlendiren bu çalışma, önerilerinde öğretmenlerin, öğrenci çalışmaları için daha sık sergi açmaları, sanatsal eğitim amaçlı sempozyum ve panel gibi etkinliklere katılmaları önerilmiştir.

Atan ve Dalkıran (2008) ilköğretim okullarında görsel sanatlar dersi veren öğretmenlerin, dersin işlendiği ortamlara ve standartlara yönelik görüşlerini alarak bir durum değerlendirmesi yapmayı amaçlamışlardır. Araştırma süresince nicel yöntemlerden yararlanılmıştır. Bu bağlamda görüşme, gözlem ve döküman incelemelerine başvurulmuştur. Araştırma iki farklı bölgede ikisi kamu, ikisi de özel olmak üzere toplamda dört ilköğretim okulunda uygulanmıştır. Araştırma uygulandığı eğitim kademesi bakımından incelenecek olursa, yapılmakta olan bu araştırma ile ilgili olduğu söylenebilir çünkü Türkiyede ilköğretim süreci KKTC'deki ortaokul son sınıfa kadar devam etmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin görüşlerine göre, özellikle sanat dersleri için ayrılmış derslikler bulunmamaktadır, normal derslikler bu ders için yetersizdir, özel havalandırma tertibatları bulunmamaktadır. Araştırmacılar bu konudaki görüşlerini belirtirken, fiziki altyapının sağlanması ile öğretmen öğrenci etkileşimi, öğretmenlerin ders işleme isteklilikleri ve kendi yeterliliklerini geliştirme çabalarında olumlu bir değişiklik oluşabileceği vurgulanmıştır.

Yolcu (2008) tarafından yapılmış Türkiye’de görsel sanatlar dersini 1948-2007 yılları arasında inceleyen çalışmada, resim-iş (görsel tasarım) dersinin çağdaş eğitim ilkelerine uygun bir şekilde yürütülmediği, eğitim politikasının sürekli değişmesinden ötürü kalıcılığın olmadığı bunun yanında bu dersin diğer dersler yanında boş zamanın değerlendirildiği bir ders gibi görüldüğü ortaya çıkmıştır. Bu olumsuzlukların yanında ders süresinin yetersiz ve yetersiz araç gereçten ötürü derslerin istendik yönde işlenmesini kısıtladığı ortaya konmuştur. Araştırmada ilköğretim okullarındaki Görsel Sanatlar (Resim-iş) öğretim programları incelenmiştir. Araştırmada tarama modelinden yararlanılmıştır.

Dumanoğlu (2009), “Yeni görsel sanatlar dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi” adlı çalışmasında yeni görsel sanatlar dersi programına ilişkin öğretmen görüşlerine yer vermiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin programa ilişkin görüşleri dersin daha etkili kılındığından dolayı olumlu bulunmuş ve programla ilgili bir sıkıntılarının olmadığı ortaya konmuştur. Araştırma betimsel bir araştırma olup, 42 maddelik bir anketten yararlanmıştır. Çalışma 1 Trabzon ilindeki merkez ve diğer ilçelerdeki tüm öğretmenlere (112) ulaşılmıştır.

Dilmaç (2010)’ın araştırmasında mesleki kaygılarının cinsiyet, ailelerinin gelir düzeyleri ve mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği sorularına cevap aramıştır. Araştırma örneklemini Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Veriler, kaynak tarama ve “Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği” yoluyla toplanmıştır. Araştırmada varılan yargılara göre öğretmen adayları için, cinsiyet faktörü anlamlı bir farklılık göstermezken, ailelerin gelir düzeyinin yüksek olması “görev, ben ve öğrenci merkezli kaygıları” önemli ölçüde azaltan bir faktör olarak açıklanmıştır.

Dilmaç (2010)’un yaptığı araştırmadan yola çıkarak, yapılan bu araştırmayı ilişkilendirmek gerekirse, cinsiyet veya ailelerin gelir düzeyleri gibi faktörler kimi zaman öğretmen adaylarının veya öğretmenlerin kaygı düzeylerini

ileyebileceği sonucuna varılırken, dolaylı olarak ta kaygı düzeylerindeki olumlu ya olumsuz etki mesleki yönden de öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını ileyebileceği söylenebilir.

Athanasiadis, Persa, Ilias ve Efstathios(2011) tarafından yapılan çalışmada, resim işderslerinin, sanat eğitmeleri tarafından nasıl daha iyi ve daha ayak uyduracak şekilde işlenebileceğini detaylandırmak amacı güdülmüştür. Araştırmanın örneklemini 21.040 lise öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmada veri toplamak için anket tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmadaki sonuçlarına göre, öğrencilerin %87,04 oranında bilgi ve iletişim teknolojilerine yatkın oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında modern sanatın gelişimi için teknoloji kullanımını tercih edip etmedikleriyle ilgili sorulara, öğrencilerin %50 ve %65,59'u olumlu yönde cevap vermişlerdir. Anketin genel sonucuna göre öğrencileri teknolojinin sanat eğitiminde kullanılması ile ilgili olumlu tutum sergilemişlerdir.

Yapılmış olan bu çalışmayı incelerken, öğrencilerin sanat eğitiminde teknolojiden yararlanmayı tercih ettikleri ve böylelikle derslerin daha verimli olacağını düşünmeleri aslında öğretmenlerinin dijital ortamlardan yararlanarak ders işlediklerinin bir göstergesidir. Bu da öğretmenlerin bu yönden geri kalmayıp, eğitim teknolojilerinden yararlandıklarının bir göstergesidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, verilerin nasıl toplandığına ve çözümlenmesi esnasında yararlanılan istatistiksel tekniklerin açıklamalarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, sahip olduğu amaç ve amaca yönelik en uygun verilerin elde edilmesi açısından betimsel bir araştırmadır.

Büyüköztürk (2002) betimsel araştırmayı tanımlarken durum açıklamasından bahsetmiştir. Bu araştırma türünde amaç olgunun mevcut durumunu analiz etmektir. Betimsel araştırmaların en büyük özelliklerinden biri ise, bu türdeki araştırmaların kendi koşulları içerisinde gerçekleştirilmeleridir.

Araştırmada tarama modelinden yararlanılmıştır. Bu modelle, araştırmacı ve tez danışmanı tarafından hazırlanmış ifadeler, resim-iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirleme standartları olarak uygun görülmüş ve uzman görüşlere danışılmıştır. Uzman görüşleri ile eksik, çarpık, ilgisiz ve tutarsız maddeler için düzeltmeler yapılmıştır.

Evren

Yapılan araştırmanın evrenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında ortaokul ve lise kademesinde Resim-İş dersi veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni, 2011-2012 öğretim yılı içerisinde KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Genel Ortaöğretime bağlı bulunan 28, Mesleki Teknik Öğretim Dairesine bağlı olan 2 okulda öğretim yapan 54 öğretmenden oluşmaktadır. Evreni oluşturan öğretmen sayısı ve özellikleriyle ilgili veriler KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesi ve Mesleki Teknik Öğretim Dairesi müdürlüğünden elde edilmiştir.

Bu çalışmada genelleme yapabilmek için yeterli sayıda Resim-İş öğretmeni bulunmadığından, araştırmanın geçerliği ve güvenirliği açısından adadaki tüm ortaokul ve liselerdeki resim-iş öğretmenlerine ulaşılmıştır. Adada mesleki okullar da dahil olmak üzere, ortaokul ve lise olarak, toplamda 30 okuldaki resim-iş öğretmenleri dikkate alınmıştır. Araştırmada 36'sı kadın, 18'i erkek olacak şekilde 54 adet Resim-İş dersi veren öğretmene ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Araştırmada nitelikli veriler elde edebilmek için, konuyla ilgili literatür taranmış ve elde edilen verilere ve amaçlara uygun yorumlamalar yapılmıştır. Resim- İş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi Anketi, bu özel alandaki öğretim üyeleri tarafından alınan uzman görüşleriyle hazırlanmıştır.

Araştırmada resim iş öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için bir veri toplama aracının geliştirilmesi uygun görülmüştür. Bu sebepten dolayı, veri aracını hazırlamadaki ilk adım olarak resim iş öğretmenlerinin meslek bilgilerini belirlemeye yönelik, konuyla ilgili ulusal ve

uluslararası alanyazın taranmıştır. Özellikle, yapılan araştırmalar sonucu öğretmenlerin sahip olmaları gereken meslek bilgileri elde edilmiştir. Elde edilen bilgiler incelenmiş ve yorumlanarak bir madde havuzunda toparlanmıştır. Araştırmanın kapsam geçerliğinin yüksek olması için uzman görüşü alınmıştır. Bu sayede, içeriğin amaca uygun olup olmadığı, yine içeriğin, yönergelerin ve yanıtlama şeklinin anlaşılır olup olmadığı hakkında fikir edinilip düzenlemeler yapılmıştır.

Toplamda 104 adet ifade, araştırmacı ve tez danışmanı ile detaylı bir şekilde incelenmiş ve 10 adet uzman görüşüne sunulduktan sonra çıkartılması ve eklenmesi önerilen maddeler sonucunda, 74 maddelik bir anket oluşturulmuştur.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde resim-iş öğretmenlerinin demografik bilgilerini belirlemeye yöneliktir. İkinci bölümde ise "Resim-iş öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçları"nı belirlemek amacıyla oluşturulmuş 74 adet maddeyi içermektedir.

Anketteki ifadeler 5 alt kategoriden oluşmaktadır. Bahsi geçen alt kategoriler aşağıda belirtilen gibidir.

1. Resim-iş Dersi Öğretimini Planlama (21 madde)
2. Resim-iş Dersi Öğretimini Değerlendirme (8 madde)
3. Resim-iş Dersinde Yöntem ve Tekniklere Yer Verme (17 madde)
4. Resim-iş Dersi Öğretiminde Materyal ve Etkinlik Düzenleme (19 madde)
5. Resim-iş Dersi Öğretimini Yönetme (9 madde)

Anketteki cevap seçenekleri; "Hiç ihtiyaç hissetmiyorum", "Az ihtiyaç hissediyorum", "Çok ihtiyaç hissediyorum", "Bu anketten sonra ihtiyaç hissediyorum" şeklinde derecelendirilmiştir. Ayrıca anket ifadeleri 4, 3, 2, 1 olarak puanlanmıştır.

Uygulama ve Verilerin Toplanması

Anketin uygulanabilmesi için gerekli olan izinler Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'ndan alınmıştır (Bkz. Ek 1-2). Anket uygulamasından sonra elde edilen verilerin çözümlenmesi ve yorumlanabilmesi için en uygun tekniklerden yararlanılmıştır.

Gerekli alan uzmanlarının görüşleriyle kapsam geçerliliği ve amaca uygunluğu kontrol edilen anket KKTC genelinde Resim-iş derslerinin verildiği tüm okullarda dersleri bölmeyecek ve bozmayacak şekilde uygulanmıştır. Veri toplama aracı öğretmenler tarafından kimi zaman okullara gidilerek bire bir doldurulurken, iletişime geçilemeyen öğretmenler için de internet ve e-postadan yararlanılmıştır.

Araştırma amacını göz önünde tutarak veri toplamak için en uygun tekniğin anket olduğu kanısına varılmıştır. Resim-iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için de, KKTC'deki ortaokul ve liselerdeki resim-iş öğretmenlerinin görüşlerine ihtiyaç duyulmuştur. Çok sayıdaki öğretmenlerin görüşlerine güvenilir şekilde ulaşmak için de anket tekniği tercih edilmiştir.

Verilerin Analizi

Anket, 2011-2012 eğitim öğretim yılı içerisinde, bahar döneminde KKTC genelinde resim iş dersi verilen mesleki ve normal tüm ortaokul ve liselerdeki öğretmenlere uygulanan anketlerden elde edilen nitel verilerin çözümlenmesi için SPSS/PC 16.0 istatistik programından yararlanılmıştır.

Araştırma sonucu elde edilen verilerin analizlerinde, frekans (f), yüzdelik (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S), endüşük ve en yüksek değerlere yer verilmiştir.

Araştırmanın alt amaçlarını sonuçlandırmaya yönelik elde edilen verilerde bazı analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. 1 ve 5. alt amaç için t-testi, 3,4 ve 7. alt amaç için tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) ve 6. alt amaç için ise, Mann-Whitney U analiz tekniklerine yer verilmiştir. Araştırmadaki Cronbach Alpha değeri ise .94 olarak hesaplanmıştır.

Veriler analiz edilirken, resim-iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının genel olarak belirlemede Tablo 1'de verilen puan sınırlamaları kullanılmıştır.

Tablo 1. Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinde Eğitim İhtiyaçlarının Belirleme Anketinin Puan Sınırları

Derece/Seçenek	Puan	Puan Sınırı
Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum	4.00	3.25-4.00
Az İhtiyaç Hissediyorum	3.00	2.50-3.24
Çok İhtiyaç Hissediyorum	2.00	1.75-2.49
Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum	1.00	1.00-1.74

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

KKTC'de ortaöğitime bağlı ortaokul lise ve meslek okullarında görev yapmakta olan resim iş dersi öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla yönelik yapılmış olan araştırmanın, bu bölümünde, araştırmadaki genel ve alt amaçlara yönelik soruların cevaplanması için elde edilen verilerin istatistiksel tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilmiş olan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmada veri aracı olarak kullanılan anket, iki bölümden oluştuğundan, bu bölümde ilk olarak öğretmenlerin ilk demografik bulgular ve yorumlarına yer verildikten sonra anketin ikinci bölümünde yer alan resim-iş öğretmenlerinin öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçlarını belirleyecek bulgulara yer verilmiştir.

A. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu bölümde, Resim-İş Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinde Eğitim İhtiyaçlarını Belirlenmesi anketindeki, öğretmenlerin demografik özelliklerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Cinsiyet

Araştırma kapsamı içerisindeki öğretmenlerin cinsiyetlerine yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Yaş	F	Öğretmen	%
Erkek	18		33.3
Kadın	36		66.7
Toplam	54		100.0

Tablo 2'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %33.3'ü erkek olup, %66.7'si erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu veriye dayanarak, kadınların resim iş dersi öğretmenliğini erkeklere oranla, daha çok tercih ettiğini göstermektedir.

Yaş

Araştırmada kapsama alınan öğretmenlerin yaşlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 2.1'de sunulmuştur.

Tablo 2.1. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	F	Öğretmem	%
30-36	15		27.8
37-47	25		46.3
48-59	14		25.9
Toplam	54		100.0

Tablo 2.1'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin %27.8 (15)'si 30-36, %46.3 (25)'si 37-47 ve %25.9 (14)'ü 48-59 yaş aralığına sahip olmaktadır. Veriler incelendiğinde KKTC'deki mesleki okullar dahil olmak üzere tüm ortaokul ve

iselerdeki resim iş öğretmenlerinin çoğunluğu 37-47 yaşları arasındadır. Bunun yanında, katılımcıların ikinci büyük çoğunluğu ise 30 ve 36 yaşları arasındadır.

Mesleki Kıdem

Araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik frekans(f) ve yüzdelik (%) dağılımları ise Tablo 2.2'de sunulmuştur.

Tablo 2.2. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki Kıdem	f	Öğretmen	%
1-15	16		29.9
16-20	21		38.9
20+	17		31.5
Toplam	54		100.0

Tablo 2.2. incelendiğinde ise, öğretmenlerin %29.5 (16)'i 11-15 yıllık mesleki kıdeme sahip olup, %38.9 (21)'u 16-20 yıllık mesleki kıdeme, %31.5 (17)'i ise 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olmaktadır. Analiz sonuçları ele alındığında, katılımcı öğretmenlerin büyük bir bölümü 16, 20 yıl arası mesleki kıdeme sahiptir.

Etkinlik Düzenleme

Araştırma kapsamında yer alan öğretmenlerin, son bir- iki yıl içerisinde düzenlemiş oldukları etkinlik durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 2.3'te verilmiştir.

Tablo 2.3. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Son Bir-İki Yılı İçerisinde Etkinlik Düzenleme Durumlarına Göre Dağılımları

Etkinlik	f	Öğretmen	%
Sergi	40		74.1
Workshop	4		7.4
Sanat Sempozyumu	1		1.9
Bienal	1		1.9
Diğer	8		14.8
Toplam	54		100.0

Tablo 2.3'te görüldüğü gibi, araştırmada yer alan öğretmenlerin son bir-iki yıl içerisinde düzenledikleri etkinlikler belirtilmiştir. Bu dağılıma göre öğretmenlerin %74.4 (40)'ü sergi, %7,4 (4)'ü workshop, %1.9 (1)'i bienal, %14.8 (8)'i ise diğer etkinliklerden düzenlemişlerdir. Analiz verilerine dayanarak, katılımcı öğretmenlerin son bir iki yılda düzenledikleri etkinlikler arasında en sık, sergiye rastlanmıştır. Bu bulguya dayanarak öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sergi dışında başka etkinlik düzenlemediği kanısına varılmıştır.

Sergi

Araştırma kapsamında yer alan öğretmenlerin son bir-iki yıl içinde sergi düzenleme durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları Tablo 2.4'te sunulmuştur.

Tablo 2.4. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Son Bir-İki Yıl İçerisinde Sergi Düzenleme Durumlarına Göre Dağılımları

Durum	Öğretmen	
	f	%
Evet	23	42.6
Hayır	31	57.4
Toplam	54	100.0

Tablo 2.4 incelendiğinde öğretmenlerin son bir-iki yıl içerisinde etkinlik düzenleyip düzenleme değerlerine göre; öğretmenlerin %42.6 (23)'sı etkinlik düzenlemiş olup, öte yandan %57.4 (31)'ü ise düzenlememiştir. Analize göre, resim iş dersi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu son bir iki yıl içerisinde herhangi bir sergi düzenlememiştir. Bu bulguya göre, resim iş öğretmenleri bu yönden önemli ölçüde eksik kaldıkları düşünülmektedir.

Kurs Katılımı

Yapılan araştırmaya göre; araştırma dahilindeki öğretmenlerin meslek bilgilerine yönelik bir kurs verilmesi durumunda, öğretmenlerin bu kursa katılıp, katılmamalarına yönelik dağılımları Tablo 2.5'te sunulmuştur.

Tablo 2.5. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Meslek Bilgilerine Yönelik Kurs Verilmesi Takdirinde Kurs Katılım Durumlarına Göre Dağılımları

Katılım Durumu	Öğretmen	
	f	%
Evet	43	79.6
Hayır	11	20.4
Toplam	54	100.0

Tablo 2.5'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin meslek bilgilerine yönelik bir kurs verilmesi durumunda öğretmenlerin bu kursa katılım durumları belirtilmiştir. Bu dağılıma göre; öğretmenlerin %79.6 (43)'sı bu kursa katılmayı isterken, %20.4 (11)'ü istememektedir. Yapılan veri analizi bulgularına göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğu, kendilerine verilecek meslek bilgilerine yönelik herhangi bir kursa katılmaya isteklidirler. Bu durum genel olarak öğretmenlerin yeniliğe açık olup, kendilerini geliştirmeye çalıştıklarının olumlu bir göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Dijital Ortam

Araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin, resim-iş derslerini gerçekleştirirken, bilgisayar, projeksiyon gibi dijital ortamlardan yararlanma durumlarına göre dağılımları Tablo 2.6'da sunulmuştur.

Tablo 2.6. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Ders İşlerken Dijital Ortamlardan Yararlanma Durumlarına Göre Dağılımı

Yararlanma Durumu	Öğretmen	
	f	%
Evet	16	29.6
Hayır	18	33.3
Kısmen	20	37.0
Toplam	54	100.0

Tablo 2.6 incelendiğinde, öğretmenlerin ders işlerken, bilgisayar, projeksiyon gibi dijital ortamlardan yararlanma durumlarına göre; %29.6 (16)'sı yararlanmakta, %33.3 (18)'ü yararlanmamakta ve %37.0 (20)'i kısmen yararlanmaktadır. Bu sonuç öğretmenlerin dijital ortamdan genel olarak kısmen yararlandıkları düşünülmektedir ve buna bağlı olarak aslında günümüz bilgi ve iletişim çağında bu sonuç yetersiz bulunmaktadır.

B. Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Resim iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarına yönelik bulgular ve yorumlar aşağıda her boyut için ayrı ayrı yorumlanmıştır. Resim-iş dersi öğretmenlerinin öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçlarını belirleme anketine yönelik, betimsel istatistikler tablo 2.7'de verilmiştir.

Tablo 2.7. Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Dersi Planlamalarına Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları

Öğretmenlerin Anket	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum	Az ihtiyaç hissediyorum	Çok İhtiyaç Hissediyorum	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum
	%	%	%	%
Resim-İş dersine ayrılacak süre planlanıyor mu	3.7	24.1	40.7	31.5
Öğretmenlerin derse hazır olduklarını belirliyor mu	3.7	44.4	33.3	18.5
Öğretiminde her derse ayrılacak süre belirleme	1.9	48.1	27.8	22.2
Öğretimlerinde örneklerin yakınlık uygun olup olmadığını dikkate alıyor mu	0	53.7	35.2	11.1
Öğretimlerinde öğrencilerin ilgilerini dikkate alıyor mu	1.9	55.6	29.6	13.0
Resim-İş dersine öğrencilerin ne uygun belirleme	0	72.2	20.4	7.4
Öğretimine yönelik soruları kaldığında çözüm	0	64.8	29.6	5.6
Öğretimlerinin destinlediği ses, ışık, gürültü gibi özelliklerine dikkat ediyor mu	1.9	68.5	22.2	7.4

Ararının mesi Anket	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
e Resim-iş en uygun ortamı a	3.7	66.7	24.1	5.6
iş erinde erin al giriş rine yer	1.9	59.3	31.5	7.4
ş konularını erin dikkatini şekilde na	3.7	70.4	16.7	9.3
Resim-iş emek için vucudunu ale getirme	3.7	66.7	22.2	7.4
Resim-iş	1.9	64.8	25.9	7.4
eştirmek için zenini uygun tirme				
grubunun e uygun planı yapma	1.9	61.1	27.8	9.3
ş öğretim rine uygun eçme	5.6	61.1	29.6	3.7
iş nde içeriğin olmasına erme	3.7	57.4	31.5	7.4
ş dersi eştirileceğind me rını güvenlik an kontrol	5.6	42.6	44.4	7.4

Tablo 2.7 incelendiğinde, resim iş dersi öğretmenlerinin günlük planlama hazırlamaya %40.7 oranında az ihtiyaç hissettiklerini bildirmişlerdir. Bunun yanında, %3.7 oranında ihtiyaç hissetmediği saptanmıştır. Bu bulguya göre, KKTC'deki resim iş dersi öğretmenleri, derslerine hazır gitmeye ve dersle ilgili plan hazırlamaya pek fazla önem vermemektedirler.

Resim iş dersi öğretmenlerinin, %44.4 oranında, öğrencilerin derse yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemeye az ihtiyaç hissettikleri sonucuna varılmıştır. Bunun yanında öğretmenlerin %33.3'ü ise öğrencilerin derse yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemeye çok ihtiyaç hissettikleri saptanmıştır. Analiz sonucuna göre, öğretmenlerin çoğu öğrencilerin hazır bulunuşluklarını belirlemeye yönelik, az ihtiyaç hissetmeleri aslında, pek fazla öğrenci merkezliliği hedef alarak hareket etmediklerini göstermektedir.

Araştırmadaki diğer bir bulguya göre, resim iş dersi öğretmenlerinin %72.2 oranındaki büyük çoğunluğu, pek fazla öğrencilerinin düzeylerine uygun hedefler belirlemeye az ihtiyaç duymaktadır. Bu durumda, öğretmenlerin çoğunun öğrenci düzeyine uygun hedefler belirlemediklerini göstermektedir. Düzeye uygun hedefler geliştirilmemesi durumunda, ders öğrencinin ilgisini çekmeyecek ve var olan ilgisini de kaybetmesine sebep olacaktır.

Resim iş dersi öğretmenlerinin %44.4 olarak büyük çoğunluğu, dersin işleneceği ortamlarını güvenlik açısından kontrol etmeye çok ihtiyaç hissetmektedir. Bu bulgu ile, öğretmenlerin dersleri işleyecekleri ortamların güvenlik açısından olumlu özelliklere sahip olmasına önem gösterdikleri meydana çıkmaktadır. Araştırmada yer alan öğretmenlerin %7.4'ü ise bu yapılan araştırmadan sonra güvenlik açısından, ortamlara dikkat edeceği saptanmıştır.

Analizlerin diğer bir bulgusuna göre, öğretmenlerin %63'ü, öğrencilerine verdikleri ödevleri kontrol etmeye az ihtiyaç duymaktadırlar. %22.2'si ise, çok ihtiyaç hissetmektedirler. Analiz sonuçlarına göre, az ihtiyaç hisseden ve çok

İhtiyaç hissedenler arasında büyük bir fark görülmüştür. Bu durum, resim iş dersi öğretmenlerinin verdikleri ödevleri takip etmediklerinin bir göstergesidir. Bu bağlamda, öğretmenler öğrencilere verdikleri ödevleri kontrol etmediklerinden, öğrencilerin dönüt almadığı ve nasıl gelişme gösterdiklerine dair fikir edinemedikleri anlaşılmaktadır. Aşağıda verilen Tablo 2.8'de ise resim-iş dersi öğretmenlerinin öğretimi değerlendirmelerine yönelik betimsel istatiki sonuçları verilmiştir.

Tablo 2.8. Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Öğretimi Değerlendirmelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları

Öğretim İhtiyaçlarının Belirlenmesi Anket Soruları	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
Öğrenci gelişimlerini takip edebilmek için resim portfolyolarına yer verme	5.6	46.3	40.7	7.4
Öğrenci gelişimlerini takip edebilmek için performans değerlendirmeye yer verme	3.7	55.6	31.5	9.3
Öğrencilerin gelişimlerini takip edebilmek için akran değerlendirmesine yer verme	7.4	46.3	35.2	11.1
Ödev olarak verilen işmaları takip etme	3.7	63.0	29.6	3.7
Ödev olarak verilen işmalara geri dönüt verme	3.7	63.0	27.8	5.6
Öğrencilere objektif davranma	1.9	66.7	24.1	7.4
Öğrenci başarılarını uygun değerlendirme ile değerlendirme	1.9	55.6	27.8	17.8



Tablo 2.8 bulgularına göre ise, resim iş etkinlikleri düzenlenmeden önce, öğretmenlerin %51.9'unun, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini dikkate almaya az ihtiyaç duyduğu, %33.3'ünün çok ihtiyaç duyduğu ve %11.1'inin ise bu anketten sonra ihtiyaç duyduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğu öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarını pek fazla dikkate almamaktadır. Dikkate alınmayan sosyo-ekonomik düzeyden dolayı, öğrencilerin bazı etkinliklerde yetersiz kalabileceğini ve kimi zaman da öğrencilerin kendilerini dışlanmış hissetmelerini sağlayabileceği kanısına varılmıştır. Aşağıda verilen Tablo 2.9'da ise resim-iş dersi öğretmenlerinin öğretimde yöntem ve tekniklere yer vermelerine yönelik betimsel istatiki sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2.9. Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Öğretimde Yöntem ve Tekniklere Yer Vermelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları

Öğretmenlerin Yer Vermesi Anket Soru	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az İhtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İş derslerinde merkezli* olarak teşhirme	3.7	61.1	22.2	13.0
Öğretmenleri aktif Resim-iş kaynakları	3.7	72.2	13.0	11.1
Öğrencilerin Resim- işte etkin rolünü sağlayacak tekniklerini* öğretme	5.6	68.5	20.4	5.6
İş dersinde yapılandırma tekniklerini uygulama	5.6	50.0	35.2	9.3
İş dersinde öğrenci çalışması öğrenciye öğretme	7.4	64.8	22.2	5.6
İş derslerinde araştırma, inceleme, öğrenci bireysel öğretimi ön kararacak	13.0	55.6	24.1	7.4
Öğrencilerden öğretme				
İş ders öğretimiyle öğrenci öğretimi konuları dersinde özgür öğretme öğrencilerin öğretimi sağlama	9.3	46.3	35.2	9.3

İhtiyaçın Tanımlanması Anket	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
dersini öğretmeni * göre	5.6	63.0	25.9	5.6
dersleri özlem, ve sergi i çeşitli öğretim e yer	5.6	53.7	38.9	1.9
timinde aklaşım emsel tercih	5.6	66.7	24.1	3.7
derslerinde eri etkili	3.7	66.7	25.9	3.7
i sanatsal esleki hakkında jiler verme	3.7	66.7	22.2	7.4
rklılıklarını aracak yapma	0	68.5	27.8	3.7
in zihinsel, syal, ahlaki hi dikkate eket etme	0	79.6	14.8	5.6
ünme e yönelik yapma	1.9	74.1	22.2	1.9

Tablo 2.9 dikkate alındığında, resim iş dersi öğretmenlerinin % 74.1'inin, öğrencilerin farklı düşünme becerilerine yönelik uygulama yapmaya az ihtiyaç duyduklarını, %22.2'sinin çok ihtiyaç duyduğunu, %1.9'unun bu anketten sonra ihtiyaç duyduğunu ve yine %1.9'unun hiç ihtiyaç duymadığını göstermektedir. Bu durum çoğunluk olarak, öğretmenlerin, uygulama yaparken, öğrencilerin pek fazla farklı düşünme becerilerini dikkate almadığının göstergesidir. Bu sonuca göre de, öğretmenlerin pek fazla öğrenci merkezliliği dikkate almadığının bir göstergesidir. Aşağıda verilen Tablo 2.10'da ise resim-iş dersi öğretmenlerin öğretimde materyal ve etkinlik düzenlemelerine yönelik betimsel istatiki sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2.10. Resim-İş Dersi Öğretmenlerin Öğretimde Materyal ve Etkinlik Düzenlemelerine Yönelik Betimsel İstatiki Sonuçları

Öğretmenin Yaptığı İş Anket	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
derslerinde i artırmak up çalışması	7.4	50.0	33.3	9.3
ş rini ştirmeden encilerin onomik ni dikkate	3.7	51.9	33.3	11.1
ortamında ibi çeşitli otorundan arak Resim- ile ilgili aşma	5.6	51.9	29.6	13.0
s dersinde rimini e- i web a sağlama	9.3	31.5	46.3	13.0
s dersinde rimini forum araçlarıyla	7.4	38.9	27.8	25.9
ğitiminde on gibi ere yer	9.3	37.0	35.2	18.5
ğitiminde a gibi ere yer	11.1	38.9	27.8	22.2
ğitiminde ullanma	7.4	48.1	29.6	14.8

İhtiyaçlarının Belirlenmesi Anket Soru No	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İş eğitiminde çizim gibi görsel araçlarından kullanılma	7.4	42.6	35.2	14.8
İş eğitiminde çizim gazete gibi görsel araçlarından kullanılma	7.4	42.6	35.2	14.8
İş dersi için ekonomik araç kullanılma	7.4	59.3	24.1	9.3
Resim-iş kullanılmasını görsel araçlarla öğretme	7.4	63.0	25.9	3.7
Çizimlere Resim-iş kullanılmasını takip etme yönelik ekonomik veri kullanılmasını teşvik	7.4	51.9	31.5	9.3
Çizimle çizim kullanılmasını öğrencilerin yeteneklerini öğretme	11.1	70.4	11.1	7.4
İş öğretimine kullanılmasını öğretme	7.4	55.6	35.2	1.9
İş dersine görsel araçlarla geliştirme	7.4	72.2	16.7	3.7

Tablo 2.10'da yapılan analizlerde edinilen bir diğ er bulgu ise, resim iş dersi öğretmenlerinin %7.4'ünün, derslerde bilgi aktarımını forum gibi web ortamlarından yararlanarak yapmayı hiç ihtiyaç hissetmediğini, %38.9'unun az ihtiyaç hissettiğini, % 27.8'inin çok ihtiyaç hissettiğini ve %25.9'unun ise bu ihtiyaçtan sonra ihtiyaç olarak gördüğ ünü ö ne sürüyor. Edinilen bu sonuçlara göre öğretmenlerin büyük çoğunluğunun web ortamlarından yararlanmayı ihtiyaç olarak görmediklerini gösteriyor. Tablo 2.11'de ise resim-iş dersi öğretmenlerin öğretimi yönetmelerine yönelik betimsel istatiki sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2.11. Resim-İş Dersi Öğretmenlerin Öğretimi Yönetmelerine Yönelik İstatistiksel İstatiki Sonuçları

İstatistiksel Anket	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İşim				
n-iş	5.6	53.7	33.3	7.4
renci				
ne denli				
ğunu				
e etkili	3.7	59.3	33.3	3.7
na				
rsleri için	5.6	46.3	35.2	13.0
rını				
beraber				
unları ile	7.4	66.7	22.2	3.7
gilenme	7.4	64.8	25.9	1.9
ğitiminde				
empati				
n	7.4	64.8	24.1	3.7
esine				
na				
	9.3	66.7	20.4	3.7

Tablo 2.11'de ise, öğrencilerin sorunları ile ilgili yakından ilgilenmeye, m iş dersi öğretmenlerinin %66.7'si az ihtiyaç hissederken, %22.2'si ise çok ihtiyaç hissetmektedir. Bu ifadeye yönelik verilen cevapların çoğunluğu, öğretmenlerin, öğrenci sorunları ile ilgilenmeye pek fazla ihtiyaç hissetmektedir. ca resim iş dersi öğretmenlerinin mesleki bilgilerine yönelik öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının genel ortalaması ise Tablo 2.12'de sunulmuştur.

Tablo 2.12. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Bilgilerine Yönelik Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının Genel Ortalaması

Resim İş Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları	N	Madde Sayısı	Min Puan	Max Puan	Ortalama	S
Resim İş Öğretmenlerinin Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları	54	74	1.80	3.77	2.52	.317

Tablo 2.12 incelendiği zaman görülmektedir ki, anket geneline verilen cevap 2.52 ortalama ile "Az İhtiyaç Hissediyorum" cevabına denk düşmektedir. Sonuçta göre, resim iş öğretmenleri genellikle anketteki ifadelere az ihtiyaç hissediyorum cevabını vermişlerdir. Resim iş öğretmenlerinin genelde çok ihtiyaç hissediyorum cevabını vermeleri, öğretmenlerin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının daha az olduğunu gösterecekti. Araştırma geneline çok ihtiyaç hissediyorum şeklinde cevap vermeleri aynı zamanda, öğretmenlerin mesleki bilgilerine gözle görülecek şekilde gelişmiş hatta mesleki yönden öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçlarının bulunmadığını gösterecekti. Ancak, araştırmadaki sonuçların cevabın "Az ihtiyaç Hissediyorum" yönünde olması, genel anlamda

öğretmenlerin bazı konularda yetersiz olduklarının bir kanıtıdır. Bu yüzden, araştırmacıların bu yönde daha fazla çalışma yapıp, önerileriyle öğretmenlerin ihtiyaçlarına yardımcı olarak katkı koymalıdırlar. Böylelikle Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı harekete geçecek ve öğretmenlerin yararına olacak aynı zamanda eğitim yönlerini kapatmalarına yardımcı olacak kurslar veya benzeri çalışmalar başlatılacaktır. Bu sayede bu yöndeki aksaklıklar giderilebilecektir.

Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğretim ihtiyaçlarının arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile t-testi analiz tekniğinden yararlanılmıştır.

Tabo 2.13'de, resim-iş dersi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaç sonuçları sunulmuştur.

Tablo 2.13. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının İstatistikî Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	P	Açıklama
Erkek	18	2.465	.241	52	-.898	.373	P>0.05 Fark Anlamsız
Kadın	36	2.548	.349	46.56	-1.014	.316	P>0.05 Fark Anlamsız

Tablo 2.13'da verildiği gibi, erkek öğretmenlerin, aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ($\bar{X} = 2.465$, $S=.241$) ile kadın öğretmenlerin aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ($\bar{X} = 2.548$, $S=.349$) arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($t=-.898$, $p>0.05$).

Resim iş dersi öğretmenlerin öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçları puanları değerlendirildiğinde, erkek veya kadın öğretmenlerin lehine bir durum oluşturacak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu bulgu kadın veya erkek öğretmenlerin cinsiyetlerinin, öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçlarına yönelik herhangi bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları

Araştırmada bulunan resim iş öğretmenlerinin sahip oldukları yaş ile öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 2.14'da, resim iş öğretmenlerinin yaş durumlarına göre, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının betimsel istatistiki sonuçları sunulmuştur.

Tablo 2.14. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının İstatistiki Sonuçları

Yaş	N	$\bar{X}$	S
30-36	15	2.49	.302
37-47	25	2.50	.367
48-59	14	2.56	.245
Toplam	54	2.52	.317

Tablo 2.14

Tablo 2.14 incelendiğinde, öğretmenlerin yaş durumlarına göre aritmetik ortalama ve standart sapma puanları; 30-36 yaş için ($\bar{X}=2.49$, $S=.302$), 37-47 yaş için ($\bar{X}=2.50$, $S=.367$), ve 48-59 yaş aralığı için ise ($\bar{X}=2.56$, $S=.245$) olarak saptanmıştır.

Öğretmenlerin yaşlarına göre öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı kanısına varabilmek için Varyans analizinden yararlanılmıştır. Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları tablo 2.15'de verilmiştir.

2.15. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Gruplar Arası	0.46	2	0.23	.221	803	P>0.05 Fark Anlamsız
Gruplar İçi	5.31	51	0.104			
Toplam	5.35	53				

Tablo 2.15'de görüldüğü gibi, resim iş dersi öğretmenlerinin, yaş gruplarına göre öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları puan sonuçlarına ($F(2;51)=.221$, $p>0.05$) bakıldığında, anlamlı bir farkın olmadığı gözlemlenmiştir.

Bu durum, resim iş dersi öğretmenlerinin yaşlarının, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarına yönelik herhangi birşeyi değiştirmedini göstermektedir.

Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları

Öğretmenlerin, mesleki kıdemleri ile öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 2.16'de, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının betimsel istatistik sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2.16. Resim İş Dersi Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaç Puanlarının Betimsel İstatistiki Sonuçları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	S
11-15	16	2.56	.228
16-20	21	2.51	.373
20+	17	2.49	.330
Toplam	54	2.52	.317

Tablo 2.16'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre aritmetik ortalama ve standart sapma puanları; 11-15 yıl için ($\bar{X}=2.55$, $S=.228$) olup, 16-20 yıl için ($\bar{X}=2.51$, $S=.373$) olup, 20 yıl ve üzeri için ise ($\bar{X}=2.49$, $S=.330$) olarak saptanmıştır.

Resim iş dersi öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarının arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları tablo 2.17'de verilmiştir.

Tablo 2.17. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının ANOVA sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Gruplar Arası	.036	2	.018	.172	.842	P>0.05 Fark Anlamsız
Gruplar İçi	5.32	51	.104			
Toplam	5.35	53				

Tablo 2.17’de verildiği gibi, öğretmenlerin farklı mesleki kıdemleri ve öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Böylelikle öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin, meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçlarıyla herhangi olumlu veya olumsuz bağlantısı bulunmamaktadır.

Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Sergi Düzenleme Durumlarına Göre Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları

Resim iş dersi öğretmenlerinin son bir iki yıl içerisinde sergi düzenleme durumlarına göre öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında olumlu bir farkın olup olmadığını belirtmek amacıyla t-testi analizi kullanılmıştır.

Tablo 2.18’te ise, öğretmenlerin sergi düzenleme durumlarına göre, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları sonuçları sunulmuştur.

Tablo 2.18. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Sergi Düzenleme Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları

Sergi Düzenleme Durumu	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	P	Açıklama
Sergi düzenleyen	23	2.59	.247	52	1.40	.528	P>0.05 Fark Anlamsız
Sergi düzenlemeyen	31	2.46	.356	51.8	1.48	.145	P>0.05 Fark Anlamsız

Tablo 2.18'te görüldüğü gibi, son bir iki yıl içerisinde sergi düzenleyen resim iş dersi öğretmenlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ($\bar{X}=2.59$, S=.247) ile, son bir iki yıl içerisinde sergi düzenlemeyen öğretmenlerin aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ($\bar{X}=2.46$, S=.356) ele alındığında, son bir iki yıl içerisinde sergi düzenleyen aynı zamanda düzenlemeyen öğretmenlerin, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Diğer bir deyişle, öğretmenlerin son bir iki yıl içerisinde sergi düzenleyip düzenlememeleri onların öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarında herhangi bir değişiklik yaratmamaktadır.

Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Meslek Bilgisine Yönelik Kurslara Katılım Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları

Resim iş dersi öğretmenlerinin, meslek bilgilerine yönelik kurs verilmesi durumunda katılım durumları ve öğretmenlerin, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında olumlu bir farkın olup olmadığı sonucuna varabilmek için, bu durumda Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 2.19'te resim-iş dersi öğretmenlerinin, meslek bilgilerine yönelik kurs

verilmesi halinde, bu kursa katılım sonuçları sunulmuştur.

Tablo 2.19. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Meslek Bilgilerine Yönelik Verilecek Kurslara Katılma İsteklerine Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları

Kurs	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P	Açıklama
Evet	43	27.08	1164.50	218.50	.699	P>0.05 Fark Anlamsız
Hayır	11	29.14	320.50			
Toplam	54					

Tablo 2.19'te görüldüğü gibi, resim-iş dersi öğretmenlerinin, meslek bilgilerine yönelik verilecek kurslara katılma durumları ile öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarına yönelik anlamlı bir fark saptanmamıştır ($U=218.500, p>0.05$). Çıkan sonuca göre, öğretmenlerin onlara sunulacak herhangi bir kursa katılım durumları, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını etkilememektedir.

Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Dijital Ortamlardan Yararlanma Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Sonuçları

Öğretmenlerin dersleri süresince dijital ortamlardan yararlanma durumları ile, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını yargısına varmak üzere Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)'nden yararlanılmıştır.

Yapılan analizde, resim iş öğretmenlerinin dijital ortamlardan yararlanma durumlarına göre, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları puanları Tablo 2.20'de görülmüştür.

2.20. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Dijital Ortamlardan Yararlanma Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma İstatistiksel Sonuçları

	N	$\bar{X}$	S
Evet	16	2.66	.400
Hayır	18	2.42	.203
Kısmen	20	2.49	.301
Toplam	54	2.52	.317

Tablo 2.20'de görüldüğü gibi, resim iş dersi öğretmenlerinin ders işlerken dijital ortamlardan yararlanma durumlarına göre, aritmetik ortalama ve standart sapma puanları; "Evet" cevabı verenler için ($\bar{X}=2.66$, $S=.400$), "Hayır" cevabı verenler için ($\bar{X}=2.42$, $S=.203$) ve "Kısmen" cevabı verenler için ise, ($\bar{X}=2.49$, $S=.301$) olarak saptanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, resim iş öğretmenlerinin çoğunluğu kısmen dijital ortamlardan yararlanmış olduğundan, öğretmenlerin çoğunluğu derslerinde dijital ortamlardan kısmen yararlanmaktadır. Katılımcıların ikinci büyük çoğunluğu ise, derslerinde dijital ortam kullanmamaktadır. Bu veri doğrultusunda, öğretmenlerin teknolojik gelişmelerden uzak durduğu görülmektedir. Aynı zamanda bu bulgu, resim iş dersi öğretmenlerinin, daha çok yararlanmaları gerektiğinin bir göstergesidir, çünkü, bugün, dijital ortamlar günümüzde her an karşımıza çıkmaktadır. Yine bu bulgulardan yola çıkarak, bazı öğretmenlerin ise derslerinde dijital ortamlardan yararlandıkları kanısına varılmıştır.

Resim iş dersi öğretmenlerinin, dijital ortamlardan yararlanma durumları öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında olumlu veya olumsuz bir farkın olup olmadığını anlamak üzere yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Tablo 2.21'de verilmiştir.

Tablo 2.21. Resim İş Dersi Öğretmenlerinin Dijital Ortamdan Yararlanma Durumlarına Göre, Öğretim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçları Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Gruplar arası	.523	2	.261	2.757	.073	P>0.05 Fark Anlamsız
Gruplar içi	4.83	51	.095			
Toplam	5.35	53				

Tablo 2.21'de görüldüğü gibi, resim iş dersi öğretmenlerinin, dersleri verince dijital ortamlardan yararlanma durumları ile, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Resim iş dersi öğretmenlerinin, derslerinde dijital ortamlardan yararlanan veya yararlanmamaları eğitim ihtiyaçlarında herhangi bir değişiklik oluşturmamaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın son bölümü olan bu bölümde, edinilen veriler sonucundaki bulgulara ve bu bulgulara dayanarak yapılan yorumlamalara yer verilmiştir. Araştırma bulgularını yorumların yanında önerilerde de bulunulmuştur.

SONUÇLAR

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, alta amaçlar ve bulgularla tutarlı olacak şekilde açıklanmıştır. Araştırmada edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Anket sonuçlarına göre, resim iş öğretmenlerinin,

- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu günlük ders planı hazırlamaya az ihtiyaç hissederken.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin, derse yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemeye, az ihtiyaç hissetmekte, ikinci büyük çoğunluğu ise çok ihtiyaç hissetmektedir.
- Öğretmenlerin çok büyük çoğunluğu, öğrencilerin düzeylerine uygun hedefler belirlemeye az ihtiyaç hissetmektedir.
- Öğretmenlerin çoğunluğu ders ortamlarını güvenlik açısından kontrol etmeye çok ihtiyaç hissetmektedir.

- Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, öğrencilerin verdikleri ödevleri kontrol etmeye az ihtiyaç hissetmektedir.
- Öğretmenlerin yarısından çoğu resim iş dersi etkinliklerini düzenlemeden önce öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini dikkate almaya az ihtiyaç hissetmekte, ikinci büyük çoğunluğu ise çok ihtiyaç hissetmektedir.
- Öğretmenlerin çok büyük çoğunluğu öğrencilerin farklı düşünme becerilerine yönelik uygulama yapmaya az ihtiyaç hissetmektedir.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin sorunlarıyla yakından ilgilemeye az ihtiyaç hissetmektedir.
- Resim iş dersi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre, öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçları puanları değerlendirildiğinde, erkek veya kadın öğretmenlerin lehine bir durum oluşturacak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
- Resim iş dersi öğretmenlerinin yaşlarına göre, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarına yönelik anlamlı bir fark saptanmamıştır.
- Resim iş dersi öğretmenlerinin farklı mesleki kıdemlere sahip olması, öğretmenlerin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları için anlamlı bir fark oluşturmamaktadır.
- Resim iş dersi öğretmenlerinin son bir iki yıl içerisinde sergi düzenlemeleri veya düzenlememeleri, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları için anlamlı bir fark oluşturmamaktadır.
- Resim-iş dersi öğretmenlerinin, meslek bilgilerine yönelik verilecek kurslara katılıp katılmama durumları, öğretmenlerin öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarına yönelik anlamlı bir fark oluşturmamaktadır.
- Resim iş dersi öğretmenlerinin, dersleri süresince dijital ortamlardan yararlanma durumları ile öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular ve varılan yargılara dayalı olarak geliştirilen öneriler:

Araştırmanın Sonuçlarına Yönelik Öneriler

- Resim iş dersi öğretmenlerinin, öğrencilerin derse yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemeye çoğunlukla az ihtiyaç hissettiklerinden dolayı, bu duruma özen gösterip öğrenci hazır bulunuşluklarına göre ders işleyen öğretmenler sorumlu denetmenler tarafından belirlenip ödüllendirilmelidirler.
- Resim iş öğretmenlerinin daha çok öğrenci düzeyine uygun hedefler hazırlamaları ve ders işlemeleri için öğretmenlerin pedagojik formasyonları süresince bu gibi konular üzerinde daha çok durulmalı ve bu konuya önem verecek şekilde yetiştirmelidirler.
- Resim iş öğretmenlerinin, öğrencilerine verdikleri ödevleri daha çok takip etmeleri için teşvik edilmelidirler. Öğretmenlerin bu duruma uyup uymadıklarını anlayabilmek adına, öğrencilere belirli aralıklarla, öğretmenlerinin ödevlerini kontrol edip etmediklerine dair bir test uygulamalıdır ve bu testler sorumlu birimler tarafından kontrol edilip, duruma göre gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

MEB'e Yönelik Öneriler

- Resim iş dersi öğretmenlerinin ders için etkinliklerini düzenlemeden önce dönem başından, öğrencilerin sosyo ekonomik düzeylerini belirleyecek bir test uygulamalıdır. Bu test Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanmalı ve tüm resim iş öğretmenleri tarafından uygulanıp uygulanmadığına dair geri dönüt alınmalıdır.

- Resim iş dersi öğretmenlerinin, daha çok öğrenci merkezli olmaları ve yeni yönelimlerden haberdar olmaları için Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlere yeni yönelimler ve uygulamaları için kurs verilmelidir. Bu kursta verilecek ilk konu ise öğretmenlerin dersleri için günlük plan hazırlaması olmalıdır.
- Resim iş derslerinin bulunduğu yetiştği tekrardan kontrol edip, ders saatleriyle ilgili yeni düzenlemeler yaparak ders saatlerini uzatmalıdırlar.
- Resim iş dersi öğretmenleri, Milli Eğitim Bakanlığınca, teknolojik yeniliklerden daha çok yararlanmaları için teşvik edilmelidirler. Atölye ortamlarına bilgisayar, projeksiyon v.b. teknolojik araçlar sağlanmalıdır.
- Resim iş öğretmenlerine, öğrencilerinin sosyo ekonomik düzeylerini belirtecek testi uygulamalarının yanında öğrenci sorunlarıyla da dönemin en başından yakından ilgilenmeleri için okul tarafından teşvik edilmelidirler. Okul tarafından tespit edilecek bazı kriterler sayesinde öğretmenler ödüllendirilmelidirler.
- Öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarını gidermeye yönelik etkinlik düzenlemelidirler.

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Derslerde dijital ortamlardan daha sık yararlanmak için öğretim teknolojileri hakkında daha sık bilgi edinmelidirler.
- Öğrencilerin sorunları ile daha yakından ilgilenmelidirler.
- Kendi alanlarında yapılan çalışmaları takip etmelidirler.
- Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini dikkate alacak şekilde ders işlemelidirler.
- Öğrencilerin çalışmalarının sunulacağı daha sık sergi açmalıdırlar.
- Öğrencilerin resim iş derslerindeki aktivitelerini ve dolayısı ile gelişimlerini kontrol etmek için dönemler içerisinde değerlendirme yapacakları dersler yapmalıdırlar.

- Öğrencilerin farklı düşünme becerilerini ortaya çıkarabilecek daha farklı aktiviteler hazırlamalıdır.

araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Özellikle KKTC resim iş dersi öğretmenlerinin, öğretim sürecindeki eğitim ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik daha çok çalışma yapmalıdırlar.

Kaynakça

- Afshinmanesh, M.(2011).Dynamic Teaching. *International GeoGebra Conference*, 1-6.
- Aktaş, A. (2005). Cumhuriyetten günümüze Türk kültürünün dünü, bugünü ve geleceği. V. Türk Kültürü Kongresi: Cilt XII. Plastik Sanatlar: Sayı 12.
- Akyürek, S.(2005). Kur'an kursu öğreticisinin mesleki yeterlikleri. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.Sayı:18.
- Atan, U., Dalkıran, A.(2008). İlköğretim Okularındaki Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenleri ve Fiziki Altyapı Standartlarına Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 5(10).
- Athanasiadis,I., Persa, F., İlias, A., & Efstathios, S. (2011).Teaching Art Using Technology: The Views of High School Students in Greece. *CCSE Journals*, 3(2), 98-109.
- Atkinson, D., & Dash, P. (2005). *Social and Critical Practices in Art Education*. Staffordshire. Trentham Books.
- Bailey, R. (2010). *The Philosophy of Education: An Introduction*. New York: Continuum Publishing.
- Barrow, R., & Woods, R. (2006). *An Introduction to Philosophy of Education*. 4th Ed. New York: Routledge.
- Baskan, G.A., Aydın, A., & Madden, T. (2006).Türkiye'deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 15(1).
- Bennet, R.(1959). Bullettin of the Atomic Scientists. *Science and Public Affairs Magazine*, 15(2).

- Bresler, L. (2007). *International Handbook of Research in Arts Education*. Netherlands: Springer.
- Browie, D.R.(2011). An Ode to Joy ... or the Sounds of Silence? An Exploration of Arts Education Policy in Australian Primary Schools. *Art Education Policy Review*, 112(4),163-173.
- Büyüköztürk, Ş.(2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 11.Baskı. Pegem Akademi
- Chickering, A.W., & Ehrmann, S.C.(1996). *Implementing the Seven Principles.. American Association For Higher Education*. AAHE Buletin.
- Currie, G.(2010). Actual Art, Possible Art, and Art's Definition.*The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 63(3), 235-241.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y.(2005). Öğretmenlik Mesleği Ve Özellikleri.*Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19, 207-237.
- Çetin, Y. (2007). Mustafa Kemal Atatürk Döneminde (1920-1938) Müze ve Eski Eserler Konusunda Yapılan Çalışmalar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12,117-121.
- Darling, L., & Bransford, J.(2012). *Preparing Teachers for a Changing World: What teachers should learn and be able to do*. USA: John Wiley & Sons.
- Davies, S.,Higgins, K.M., Hopkins, R., Stecker, R., & Cooper, D.E. (2009). *A Companion to Aesthetics*. (2nd Ed.). Oxford: Blackwell Publishing.
- Davis, B.G. (2009).*Tools for teaching*. (2nd Ed.). San Francisco: Jossey Bass.
- De la Roche, E. (1996). Snowflakes: Developing meaningful art experiences for young children. *Young Children*, 51(2), 82-83.
- Dickie, G. (1987). Why Not the Both?. *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 45 (3).

maç, O. (2010).Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitü Dergisi*, 24, 49-65.

deen, H., Abdelfattah, F., Shumrani,S., & Hilal, M.A.(2012). The Effects of Teachers' Qualifications, Practices, and Perceptions on Student Achievement in TIMSS Mathematics: A Comparison of Two Countries. *International Journal of Testing*.2(1), 61-77.

ğan, A.(2010). *Dün eğitim vardı. Ya bugün?...1968 devrimci eğitim şurası, 1969 öğretmen boykotu*. İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.

manoğlu, M., S.(2009). Yeni görsel sanatlar dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü. Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.Eğitim ve Öğretim - Güzel Sanatlar.

ttton, D.(2009).*The Art Instinct*. New York: Oxford University Press.

aslan, A.(2009). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması' Üzerşne Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 5(1), 207-221.

demir, C. (2011). Müzik ve Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine İlişkin Görüşleri: Gazi Üniversitesi Örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 47-59.

den, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkim Yayınları.

ving, R.(2011). The arts and Australian education: realising potential. *Australian Council for Educational Research*,58.

rraro, G., & Andreatta, S.(2010).*Cultural Anthropology: An Applied Perspective*. (8th Ed.). Wadsworth: Cengage Learning.

- İdan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. (Üçüncü Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- reedman, K., & Stuhr, P.(2004). Curriculum Change for the 21st Century: Visual Culture in Art Education. *Handbook of Research and Policy in Art Education*, 815-828.
- all, M.D., & Acheson, K.A. (2010). *Clinical Supervision and Teacher Development*. USA: Malloy Lithographers.
- edikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.1(1).
- holami, K., & Tirri, K.(2012). Caring Teaching as a Moral Practice. *Education Research International*, 8.
- ünalp, Ö., S.(2006). Kuzey Kıbrıs'daki Üniversitelerde Sürdürülen Sanat Eğitiminin Çıkmazları ve III. Kültür-Sanat Kurultayı'na Yansımaları. *İstanbul Kültür Üniversitesi Dergisi*. (3).
- enri, R. (2007). *The Art Sprit*.(3rd Ed.). New York: Basic Books.
- erzogenrath, B. (2012). *The Farthest Place: The Music of John Luther Adams*. USA: Northeastern University Press.
- onour, H., & Fleming, J.(2005). *A World History of Art*. London: Laurence King Publishing.
- ürsen, Ç., & Özçınar, Z.(2008). Assessment of the Studies on Multiple Intelligence Theory Through the Content Analyses Method. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 3(1), 1-15.
- an, A., Ç.(1994). Türkiye Üniversitelerinde Seçimlik Güzel Sanatlar Dersinin Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- ckson, P.W.(2010). *What is Education*. London: Chicago Press.

- s, P., & Watts, M.(2012). *The Routledge International Handbook of Learning*. New York: Routledge.
- en, E.(2009). *Super Teaching*. (4th Ed.). California: Corwin Press.
- yağmurlar, B., Özen, D., & Şahin, N.(2000). Okulöncesi Resim Öğretimi. Anadolu Üniversitesi.
- S.(2003). Teacher Educators' Professional Knowledge-How Does It Differ from Teachers' Professional Knowledge. *American Educational Research Association*. Chicago: ERIC.
- ar, C. (2002). Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1-14.
- K. (2009). "Preparing every child for the 21st century, partnership for 21st century skills." Erişim 23 Mart 2012, from:<http://www.cpb.org/stations/reports/PreparingChildren21stCentury.pdf>
- er, F.S. (2010).Gardner's Art through the Ages: The Western Perspective. Wadsworth: *Cengage Learning*, 13(2).
- maz, A. (2004).Son Öğretmen yetiştirme modeli.Ankara.GAzi Üniversitesi XII.Eğitim Bilimleri Kongresi, 1, 467-485.
- er, J.B. (2011). *Teaching the Arts to Young Children*. (5th Ed.). Belmont: Cengage Learning.
- anov, B. (2010). Sanat Eğitimi ve Problemleri Üzerine Düşünceler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-10.
- I. (2007). Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımı ve Öğretmen Yetiştirme Üzerine Bir İnceleme. The International Symposium on Physical Education and Sports Teaching in EU-Bologna Process.

- Laikopoulou, M. (2011). The Professional Competence of teachers: Which qualities, attitudes, skills and knowledge contribute to a teacher's effectiveness?. *International Journal of Humanities and Social Science*, 21(1),1-15.
- Levinson, J. (2011). *Music, Art and Metaphysics*. London: Oxford University Press.
- Littky, D., & Grabelle S. (2004). *The Big Picture: Education is Everyone's Business*. Canada: ASCD.
- Lowenfeld, V. (1987). *Creative and Mental Growth*. (8th. Ed.). England: Prentice Hall.
- Martin, J.R. (2011). *Education Reconfigured: Culture, Encounter and Change*. New York: Routledge.
- Mayesky, M. (2012). *Creative Activities for Young Children*. (10th Ed.). Belmont: Cengage Learning.
- McPartland, E. (2012). Using Gardner's Theories of Intelligence in the Teaching of Early Childhood Education. *Irish Journal of Academic Practice*,1(1),3.
- Mercin, L., & Alakuş, A.O. (2007). Birey ve Toplum için Sanat Eğitiminin Gerekliliği. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri. Resim İş Dersi ile ilgili Açıklamalar. Erişim 31 Ağustos, from:http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/ResimIsDersi.html
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). Milli Eğitim Bakanlığı 2010- 2011 Stratejik Planı. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar görsel sanatlar (resim) dersi öğretim programı. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Ankara.

- ddings, N.(2007). *Philosophy of Education,Philosophy of Education Before the Twentieth Century*. (2nd Ed.). Colorado: Westview Press.
- man, I., & Ryrei, I. (2009).*The Art and Science of Mental Health Nursing*. England: Open University Press.
- thcote, M., Reynaud, D., & Beamish, P. (2012). Teaching the Lecturers: AcademicStaff Learning About Online Teaching. Us- China Education Review. *David Publishing*, 384-393.
- ay, A.(2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara. Pegem Akademi Yayıncılık.
- len, Y. (2005). *Öğrenme ve Öğretme*. (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- hak, R.P. (2007). *Philosophical and Sociological Perspectives of Education*. New Delhi: Atlantic Publisher and Distributors.
- etz, M. (2011).Teacher Knowledge: What is it? How do we uncover it: What are its implications for schooling. *Teaching and Teacher Education*, 27(1), 3-9.
- ry, J. (2011). *Art and Phenomenology*. London: Routledge.
- get, J. (1964). Cognitive Development in Children: Piaget. *Journal of Research in Science Teaching*, 2, 176-186.
- er, J. I. (2009). Is Art Modern: Kristeller's 'Modern System of the Arts' Reconsidered. *British Journal of Aesthetics*, 49(1),1-24.
- sseisen, B. (2008). *Teaching for Intelligence*. California: Corwin Press.
- ston, J.P., Cottrell, M., Pelletier, T.R., & Pearce, J.V. (2012). Aboriginal early childhood education in Canada: Issues of context. *Journal of Early Childhood Research*, 10(1), 3- 18.

- Rolfe, A., & Cheek, B. (2012). Learning Styles. *InnovAIT*, 5(3), 176-181.
- Sakallı, M., Hürsen, Ç., & Özçınar, Z. (2007). The Frequent Use of Teaching Strategies/Methods among Teachers According to the Teacher Candidates Observation. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2(1).
- Serin, Y.A. (2005). Resim Öğretmenlerinin, Ders Dışı Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 53-62.
- Silver, D. (2010). *Arts and Culture*. Indianapolis: Dog ear publishing.
- Stecker, R. (2010). *Aesthetics and the Philosophy of Art*. (2nd Ed.). Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers.
- Şahin A., Doğan B., & Çermik H. (2009), Öğretmen Adaylarının Arama Motoru Kullanırken Karşılaştıkları Temel Sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25),1-8.
- Şahin A. (2011). Öğretmen Algılarına Göre Etkili Öğretmen Davranışları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,12(1), 239-259.
- Şahhüseyinoğlu, D., & Akkoyunlu, B. (2010). İlköğretim (3 – 5. Sınıf) Öğrencilerine Araştırma Becerilerinin Kazandırılması Üzerine Bir Çalışma. *Elementary Education Online*, 9, 587-600.
- Tan, Ş. (2007). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tan, Ş. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Thornton, A., & McAuliffe, K. (2012). Teaching can teach us a lot. *Animal Behaviour*, 83, 6-9.
- Timby, B.K. (2009). *Nursing Skills and Concepts*. (9th. Ed.). Malaysia: Lippincott Publishers.

- ina, S.(2011). The Teaching of Art Criticism for the Creation of Cultural Awareness. *İlköğretim Online*,10(2), 569-575.
- İrkoğlu, S., Bozavlı, E., Yücel, F., Börekçi, M., & Baştürk, M. (2008). Eğitimde Yeni Yönelimler ve Öğretmenlerin Kaliteli Eğitimden Beklentileri. *KKEFD*, 18.
- ler, C.W., & Likova, L.T. (2012). The Role of Visual Arts in Enhancing the Learning Process. *Front Hum Neurosci Journal*, 6, 8.
- nal, S., Çoştu, B., & Karataş, F.(2004). Türkiye'de Fen Bilimleri Eğitimi Alanındaki Program Geliştirme Çalışmalarına Genel Bir Bakış. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 183-202.
- alker, R. (2008). *12 Characteristics of an Effective Teacher*. NC: Lulu Publishing.
- amsler, C., Brink, E., & Rantala, O. (2012). Climate Change, Adaptation, and Formal Education: the Role of Schooling for Increasing Societies' Adaptive Capacities in El Salvador and Brazil. *Ecology and Society*, 17(2).
- hite, J. (2012). Information processing: implications for adult education practices. Seminar paper presented to the Graduate Faculty; UW Platteville.UWP Seminar Papers.
- sser, J. (2012). Reflections on a Definition: Revisiting the Meaning of Learning. *Springer International Handbooks of Education*, 1(12), 163-179.
- azgan-Inanç, B., Bilgin, M., & Kılıç-Atıcı, M. (2005). *Gelişim Psikolojisi Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Adana: Nobel Kitabevi.
- olcu, E.(2008). İlköğretim görsel sanatlar (resim-iş) dersi öğretim programlarının değerlendirilmesi (1948- 2007 tarihleri arası). ÇOMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

rdakul, B.(2008). Yapıldandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Sosyal-Bilişsel Bağlamda Bilgiyi Oluşturmaya Katkısı. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi. 11(20).

ao, Y., Zhang, M., & Sun. Y. (2011). *Communications in Computer and Information Science*. London: Springer.



**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
GENEL ORTA ÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

00.0.00.35-A/11/12-1195

03.04.2012

Ansı Meryem Aydar
Doğu Üniversitesi

İlgi: 29.03.2012 tarihli başvurunuz.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nün TTD.0.00.03-12-12/271 sayı ve 02.04.2012 tarihli yazısı uyarınca ilgi başvurunuz incelenmiş olup müdürlüğümüze bağlı okullardaki resim-iş öğretmenlerine yönelik hazırlanan "Resim-İş Öğretmenlerinin Mesleki Bilgilerine Yönelik Eğitim Sorularının Belirlenmesi" konulu anket sorularının uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Ancak anketi uygulamadan önce anketin uygulanacağı okulun bağlı bulunduğu Müdürlükle görüşülüp, anketin ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Anketi uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

Mehmet S. Kortay
Müdür



KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
MESLEKİ TEKNİK ÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

0.00-13-12/ 083

03 Nisan 2012

Asu Meryem Aydar
Öğrencisi
Ege Üniversitesi

Yazınızda, müdürlüğümüze bağlı okullarda görev yapan Resim – İş
erine yönelik olarak “Resim – İş Öğretmenlerinin Mesleki Bilgilerine Yönelik
tiyaçlarının Belirlenmesi” konulu anket uygulama istemiyle izin talebinde
z.

ebinizle ilgili olarak Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü’nce yapılan incelemede,
ulamanız uygun görülmüştür. Ancak söz konusu anket yapılmadan önce ilgili okul
ri ile istişarede bulunup anketin ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.
et uygulama çalışmasından sonra da sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi
’ne de ulaştırılması gerekmektedir.

gi edinmenizi ve gereğini saygı ile rica ederim.


Metin Gültekin
Müdür

ar.

3. Resim- İş Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinde Eğitim İhtiyaçlarını Belirleme

erli Meslektaşım,

Bu veri toplama aracı; ortaokul ve lise kademelerinde görev yapan Resim-iş Öğretmenlerinin” öğretim sürecinde eğitim ihtiyaçlarını belirleme amacı ile hazırlanmıştır.

Araç iki bölümden oluşmaktadır; **I. Bölüm:** “Demografik Bilgiler” olup, **II. Bölüm:** “Resim-iş öğretmenlerinin meslek bilgilerine yönelik eğitim ihtiyaçları” dır.

Araştırmanın sağlıklı bulgulara ulaşması, sorulara vereceğiniz cevaplara bağlı olduğundan lütfen bu sorulara gerçek düşünceleriniz doğrultusunda cevap veriniz. İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Yard. Doç. Dr.Çiğdem Hürsen
Cansu Meryem AYDAR

Bölüm I
Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz:
☐ Erkek ☐ Kadın
2. Yaş:
3. Mesleki Kıdeminiz
☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16-20 ☐ 20 yıl ve üzeri
4. Son bir-iki yıl içerisinde aşağıda belirtilen sanat etkinliklerine katılma durumunuzu belirtiniz.
☐ Sergi
☐ Workshop
☐ Sanat Sempozyum
☐ Bienal
☐ Diğer
5. Son bir-iki yıl içerisinde sergi düzenlediniz mi? Düzenlemişseniz sayısını belirtiniz.
☐ Evet ☐ Hayır
6. Resim-iş öğretmenlerine meslek bilgilerine yönelik bir kurs verildiği takdirde bu kursa katılmak ister misiniz?
☐ Evet ☐ Hayır
7. Resim-iş derslerini gerçekleştirirken bilgisayar, projeksiyon gibi dijital ortamlardan yararlanıyor musunuz?
☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

Bölüm II. Resim-iş Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinde Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi Anketi

Bu bölümde “eğitim ihtiyaçları” na yönelik düşünceleriniz alınacaktır. Lütfen her maddeye ilişkin düşüncelerinizi yanda verilen: “Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum”, “Az ihtiyaç hissediyorum”, “İhtiyaç Hissediyorum” ve “Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum” yazan kutucuklardan görüşünüze en uygun seçeneğe “X” işareti koyarak belirtiniz ve hiçbir maddeyi BOŞ BIRAKMAYINIZ.

İş Dersi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecindeki Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi Anketi	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İş dersine günlük plan yapma				
İş dersine hazırlanma				
İş dersinde öğrencilerin derse katılımını artırma				
İş dersinde öğrencilerin derse katılımını artırma				
İş derslerinde örneklerin yakınlık uygun olup olmadığını dikkate alma				
İş derslerinde öğrencilerin ilgisini dikkate alma				
İş dersine öğrencilerin ilgisine uygun değerlendirme				

İş Dersi öğretmenlerinin Okulundaki Eğitim Yararlarının Değerlendirilmesi Anketi	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az İhtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İş Dersine yönelik öğretmenlerin kaldığında if çözüm				
İş etkinlikleri nani etkili a				
İş derslerinin teşirileceği rın ses, ılık, m, renk, gibi fizyolojik erine dikkat				
İş dersi için naklarını llanma e Resim-iş en uygun ortamı na				
İş erinde lerin al giriş erine yer				
İş konularını lerin dikkatini k şekilde ma				
r Resim-iş lemek için evcudunu hale getirme				

Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Öğretim Procesindeki Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi Anket Soruları	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İli bir Resim-iş İsi Çekleştirmek için f düzenini uygun e getirme				
enci grubunun eyine uygun şma planı yapma				
Resim-iş öğretim eğerlerine uygun ik seçme mlu öğrenme mları yaratma				
Resim- iş slerinde içeriğin cel olmasına m verme				
Resim-iş dersi Çekleştireleceğind renme mlarını güvenlik ından kontrol e				
etim hedeflerine un ölçme aracı stirme				
enci gelişimlerini o edebilmek için n portfolyolarına verme				
enci gelişimlerini o edebilmek için ormans erlendirmeye ne				

Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Eğitim sürecindeki Eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi Anket Soruları	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
Öğrencilerin ilişkilerini takip edebilmek için akran değerlendirmesine yer verme				
Dev olarak verilen işmaları takip etme				
Dev olarak verilen işmalara geri dönüş verme				
Öğrencilere objektif davranma				
Öğrenci başarılarını gün değerlendirme türleri değerlendirme				
Resim- iş dersinde klu zeka* gibi öğrenci merkezli uygulamaları dikkate alma				
Resim-iş derslerinde öğrenci merkezli* işmalar gerçekleştirme				
Öğrencileri aktif olarak Resim-iş dersine katma				
Öğrencilerin Resim-iş dersine etkin katılımını sağlayacak eğitim tekniklerini* tanımlama				
Resim-iş dersinde österip yaptırma yöntemi uygulama				

İş Dersi
menlerinin
im
indeki Eğitim
çlarının
enmesi Anket
arı

Hiç İhtiyaç
Hissetmiyorum
%

Az ihtiyaç
hissediyorum
%

Çok İhtiyaç
Hissediyorum
%

Bu Anketten
Sonra İhtiyaç
Hissediyorum
%

-iş dersinde
gibi çalışma
rını öğrenciye
üzeltme

-iş
alarında
ma inceleme,
gibi bireysel
neleri ön
çıkarak
n
lerinden
anma

-iş ders
leriyle
ileri
kleri/
yacakları
rı
lerinde özgür
rak
ılıklarının
esini sağlama

anlatımında
ne gücünü
ak unsurlara
etme

-iş dersini
dirmacı
ma* göre
me

-iş dersleri
zi gözlem,
ne ve sergi
gibi çeşitli
şı öğretim
erine yer

İş Dersi Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitim Yöntemlerinin Değerlendirilmesi Anketi	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
Öğretiminde yaklaşım öğretimsel metodları tercih				
İş derslerinde öğretmenleri etkili oluyor mu				
Öğretmenleri sanatsal özellikler, mesleki bilgiler hakkında bilgi verme				
Öğretmenleri farklılıklarını ortaya çıkaracak yöntemler yapma				
Öğretmenlerin fiziksel, zihinsel, sosyal, duygusal, ahlaki özelliklerini dikkate alarak hareket etme				
Öğretmenlerin öğretimlerine yönelik değerlendirme yapma				
İş dersinde öğretmenlerin özelliklerine yer				
İş derslerinde öğretmenleri etkilemek için grup çalışması				

-İş Dersi menlerinin im indeki Eğitim çlarının nmesi Anket arı	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
- İş klerini kleştirmeden ğrencilerin ekonomik lerini dikkate				
et ortamında e gibi çeşitli motorlarından anarak Resim- mi ile ilgili ulaşma				
- İş dersinde ktarımını e- gibi web ıyla sağlama				
- İş dersinde ktarımını forum eb araçlarıyla na				
-İş eğitiminde içi (online) gibi internet rından anma				
-İş eğitiminde et kullanma				
-İş eğitiminde içi (online) gibi internet rından anma				
-İş eğitiminde içi video gibi et araçlarından anma				

İş Dersi Öğretmenlerinin Okullarındaki Eğitim Araçlarının Yeterliliği Anketi	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
İş eğitiminde görsel gazete gibi araçlarından yeterli kullanma				
İş dersi için ekonomik araç yeterli saptama				
Resim-iş öğretimini görsel araçlarla yeterli etme				
Okullara Resim-iş öğretimi için materyalleri takip yeterli yönelik bilgi verisi yeterli yeterli teşvik				
Okullarda çizim materyalleri öğrencilerin yeterli eteneklerini yeterli etme				
İş öğretimine yeterli basılı materyaller seçme				
Okullarda iletişim öğretimi için öğrenci için ne denli yeterli olduğunu				
İş dersleri için materyalleri yeterli beraber yeterli etme				

İş Dersi öğretmenlerinin öğretim programlarındaki Eğitim sorunlarının tanımlanması Anketi	Hiç İhtiyaç Hissetmiyorum %	Az ihtiyaç hissediyorum %	Çok İhtiyaç Hissediyorum %	Bu Anketten Sonra İhtiyaç Hissediyorum %
Öğrenci sorunları ile ilgili ilgilenme - iş eğitiminde öğrencilerle empati				
Öğrencilerin sorunlarını teşahhüs etmek öğretim programının değiştirilmesine neden olma				
Öğretimde değişiklik getirecek teknikler bulma				

***Çoklu Zeka:** Gardner'e göre dokuz zeka türü bulunmaktadır. Bu anlayışa göre tüm zeka türleri aynı değere sahiptir. Herhangi biri diğerlerinden daha önemli değildir.

Demirel Ö.(2010). Eğitimde Yeni Yönelimler.4.Baskı. Pegem. Ankara.

***Öğrenci Merkezli:** Öğretim süresince öğrencinin aktif olması durumudur.

Aydın G. (2010). Zihin Haritalama Tekniğinin Dinlenen Anlamaya ve Kalıcılığa Etki Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 14, Sayı 12.

***Öğrenciyi Etkin Kılan Öğretim Teknikleri:** Öğrenciyi derse aktif olarak katılmasını sağlayabilecek tekniklerdir. Soru- cevap, rol oynama, beyin fırtınası ve drama buna örnek tekniklerdir.

Abayolu H., Hürsen Ç. (2011). Öğretim İlke ve Yöntemleri.Pegem. Ankara.

İlâncırmacı Yaklaşım: Bireyin bilgiyi önceden yaşadıkları ve tecrübeleriyle kendine göre yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat veren bir yaklaşımdır.

İrel Ö.(2010). Eğitimde Yeni Yönelimler.4.Baskı. Pegem. Ankara.